

Ustanovitelji: obč. konferenca SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
in Trzin. — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. — Glavni urednik Igor Janhar
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

Cena 50 par ali 50 starih dinarjev

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik
in sicer ob sredi in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

4. junij — praznik prosto- voljnih krvo- dajalcev

Danes je šestnajstič praznujemo dan prostovoljnih krvodajalcev. Na dan se vsa naša javnost spominja neznanih in skromnih darovalcev krvi, zakaj po njihovi zasluzi imamo v naši oziroma domovini zadosti sloveske krvi — čudežnega zdravila za ponesrečence, porodnice in bolnike z nalezljivimi ter notranjimi boleznimi. Prebivalci Gorenjske smo srečni in ponosni, ker nam ne manjka ljudi, ki z dejanji dokazujejo privrženost ideji socialističnega humanizma in lističnega humanizma in ne z besedami ali deklaracijami kot je danes običaj. Kljub današnjemu načinu življenja, ki mnogokrat razdvaja našo socialistično družbo, kljub težavam za materialne dobrine, kar poraja med nami egoizem in individualizem, pa lahko z veseljem ugotovimo, da imamo mnogo dobrih ljudi, ki so pripravljeni darovati svojo kri bolnim in ponesrečenim sodržavljanom. Letni uspeh krvodajalskih akcij na Gorenjskem je zelo lep, saj smo plan v celoti presegl. Mnogo je k temu pripomogla mlada generacija, ki postopoma zamenjuje starejše krvodajalce. Vse družbenopolitične organizacije so krepko pomagale aktivnostom RK pri zbiranju prostovoljnih darovalcev krvi, tako da zbiranje postaja vse bolj naloga vseh naprednih sil naše družbe. Čeprav smo z množičnostjo prostovoljnega krvodajalstva zadovoljni, pa menimo, da to breme ni enakomerno razdeljeno na vse stope prebivalstva. Naša želja je, da bi v bodoče pri tej humani dejavnosti sodelovali vsi zdravi državljanji, saj kri dobi vsak naš prebivalec brezplačno ne glede na to, ali jo je sam prej daroval ali ne.

Vsem prostovoljnimi krvodajalci Gorenjske želimo ob njihovem prazniku mnogo zdravja, sreče in zadovoljstva, obenem pa jim obljubljamo, da jih bomo posnemali.

dr. Stangl Branko

Razstava ob stoletnici rojstva Gandhija

Veleposlaništvo Indije, občinska konferenca SZDL Kranj in Gorenjski muzej v Kranju so ob stoletnici rojstva Mahatme Gandhija pripravili razstavo o življenju in delu velikega humanista in voditelja Indije. Razstavo so v Mestni hiši v Kranju odprli včeraj (torek), odprta pa bo od 10. do 12. in od 17. do 19. ure do petka. Na razstavi predvajajo tudi dokumentarne filme.

Danes (sreda) ob 18. uri bo o liku Mahatme Gandhija govoril predstavnik indijske ambasade v Beogradu gospod inženir M. Sinha. Predavanja bo v mali renesančni dvorani v Mestni hiši.

A. Z.

Člani Italijanske stanovanjske delegacije v stanovanjskem naselju Vodovodni stolp II. v Kranju — Foto: F. Perdan

Italijanska stanovanjska delegacija v Kranju

Na povabilo Združenja stanovanjskih podjetij Slovenije se je minuli teden mudila na štiridnevem obisku v Sloveniji šestčlanska delegacija italijanskega Združenja inštitutov za gradnjo ljudskih stanovanj v severovzhodni Italiji. Gostje so si ogledali gradnjo stanovanj oziroma stanovanja v Velenju, Celju, Mariboru, Ljubljani in Kranju.

V Kranju so si predstavniki inštituta iz Gorice, Benetk, Padove, Vincenze in Trevisa

ogledali panoramo mesta s Smarjetne gore, Gorenjski muzej, Trg revolucije, stanovanjsko naselje v gradnji — Vodovodni stolp II in solo France Prešeren.

Tako predsednik kot podpredsednik Združenja sta nam v spremstvu direktorja Podjetja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj povedala, da so bili vsi presenečeni nad lepoto slovenskih mest. Predstavniki italijanskih inštitutov so bili

tudi presenečeni nad nekaterimi gradbenimi elementi, ki jih pri nas trenutno šele preizkušamo v gradbeništvu. Prav zato so se še posebej zanimali za prve izkušnje in rezultate. Oba, tako predsednik kot podpredsednik, pa sta izrazila presenečenje nad uspehi v gradbeništvu, ki smo jih dosegli kljub finančnim težavam in ob uresničevanju gospodarske reforme.

Predstavniki italijanskih inštitutov so popoldne obiskali še Podvin in Bled. A. Z.

Srečanje internirancev na Vodiški planini

Komisije za interniranje pri gorenjskih občinskih odborih ZB NOV pripravljajo tovariško srečanje gorenjskih internirancev. Srečanje bo v nedeljo, 15. junija ob 10. uri v Partizanskem domu na Vodiški planini na Jelovici. Komisije vabijo vse internirance, svoje in občane, da se udeležijo tovariškega srečanja. Vsi, ki se nameravajo ta dan na Vodiško planino pripeljati z avtobusi, naj se prijavijo pri krajevnih odborih ZB NOV na Gorenjskem.

A. Z.

Predsednik centralnega komiteja ZKS Franc Popit je v ponedeljek dopoldne obiskal tržiško tovarno obute Peko, kjer si je ogledal proizvodne obrate in se seznanil s tehnološkimi postopki. Popoldne pa se je sestel tržiški politični aktiv kjer so razpravljali o bodočnosti Peka, o izvozu, največ pa o kadrovski strukturi in o nalogah komunistov po IX. kongresu ZKJ. — Foto: F. Perdan

mešanica kav
EK-STR A

VSAKOMUR PRIJA
KAVA ŠPECERIJA

Kranjski sindikat o spremembi samoupravnih aktov

Jutri (četrtek) dopoldne bo v Kranju razširjena seja občinskega sindikalnega sveta, na katero so razen članov sveta in nadzornega odbora vabljeni tudi člani strokovnih odborov in predsedniki večjih sindikalnih organizacij v občini. Na seji bodo med drugim govorili o nalogah delovnih organizacij pri spremembi samoupravnih aktov.

● Predstavniki trziškega planinskega društva so se v nedeljo udeležili slovesne otvoritve slovenske planinske kočice pod Kepo na Koroškem. Kočo je zgradilo slovensko planinsko društvo iz Celovca.

● Folklorna skupina »Karanke« iz Trziča bo v soboto, 7. junija, nastopila v slovenski vasi Sela na Koroškem. Poleg nje bo sodeloval tudi pevski oktet iz Kovorja pri Trziču.

● V soboto, 31. maja, se je mudila na obisku v Borovljah uradna delegacija trziške občinske skupščine. Med obiskom so si Tržičani ogledali novo meščansko šolo in se pogovarjali o sodelovanju med obema mestoma. 15. junija bodo predstavniki Borovlj vrtili obisk Tržičanom in se z njimi pogovarjali o komunalnih in urbanističnih vprašanjih.

Gradivo za to točko dnevnega reda je pripravila komisija za samoupravljanje pri občinskem sindikalnem svetu. Kranjski okvirni program akcij za dopolnitve in spremembe splošnih aktov, ki so ga osvojili tudi na nedavnem republiškem sindikalnem seminarju za sindikalna vodstva v Bohinju, predvideva, da bodo pri preučevanju teh vprašanj do konca leta v kranjski občini sodelovali: občinski sindikalni svet, ko-

misija za samoupravljanje in delovne odnose pri ObSS, sindikalne organizacije, občinska skupščina, društvo pravnikov, društvo ekonomistov, društvo knjigovodij, delavska univerza in delovne organizacije.

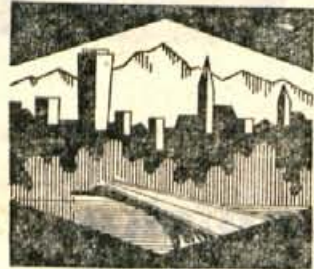
Jutrišnja seja občinskega sindikalnega sveta v Kranju o dopolnitvah in spremembah splošnih aktov delovnih organizacij pomeni začetek širše in daljše razprave v občini.

Pohod Po poteh Prešernove brigade odpadel

Občinska organizacija zveze mladine v Kranju je v po-

častitev meseca mladosti pripravljala pohod Po poteh Prešernove brigade. S šolami in garnizijo Stane Žagar so se dogovorili že za konkreten program, vendar pa je ta manifestacija potem odpadla, ker niso dobili dovolj avtobusov. Namesto 26 avtobusov za okrog 1600 udeležencev so jih dobili le 6. Zato so program, ki je bil predviden za Cerknjo, pripravili v soboto zvečer v koncertni dvorani delavskega doma v Kranju. Na tej kulturno-zabavni prireditvi se je zbralo okrog 650 mladincev.

XIX. GORENJSKI SEJEM

V KRANJU

8.—19. VIII. 1969

O študentskih problemih

Kranj, 3. junija — Danes popoldne je bila v prostorih kranjske občinske skupščine seja komiteja občinske konference ZK. Na dnevnem redu je bila informacija o študentskih problemih, razpravljali pa so tudi o sklepih VIII. zasedanja občinske konference zveze komunistov Kranj in o kadrovskih vprašanjih medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko. Seja komiteja je bila ob 16. uri, ob 17. uri pa je bil posvet s sekretarji organizacij ZK v občini. Na posvetu so govorili o tretji kongresni resoluciji, ki obravnava zunanjepolitična vprašanja.

Tudi radovljiški sindikat o gospodarjenju

Petkovi razširjeni seji občinske konference zveze komunistov v Radovljici, na kateri so govorili o analizi gospodarjenja v letu 1968, nekaterih uspehih in načrtih za leto ter o možnostih združe-

vanja delovnih organizacij, so pri tej točki prisostovali tudi člani občinskega sindikalnega sveta Radovljica. Po tej razpravi so člani občinskega sindikalnega sveta nadaljevali zasedanje na ločeni seji.

MISLITE

PRAVOČASNO

NA STANOVANJE!

Zato varčujte pri

Gorenjski kreditni banki

Kredit

ki vam odobri na podlagi privarčevanega denarja po 2% obrestni meri.

Poleg tega lahko pri ZREBANJU zadanete lep dobitok.

Razkol

Član jeseniške krajevne organizacije DSS za Slovenijo Josip Mlakar.

Z delom v strokovni in politični organizaciji sta se v krajevni organizaciji DSS za Slovenijo na Jesenicah in na Javorniku pripravljali na kongres DSS. Na Jesenicah je bilo v začetku aprila 1920 zborovanje članstva, na katerem so izvolili kot delegata za strankin kongres tovariše Karla Azmana, Janeza Smoleja, Vinka Ambrožiča, Jožeta Knifca in Rudolfa Marklja, za Javornik pa Jožefa Čudna.

Dne 11. aprila 1920 je v dvorani hotela »Tivoli« zasedal kongres DSS za Slovenijo, ki se ga je udeležilo 52 delegatov iz vse Slovenije, med njimi tudi delegatje z Jesenic in Javornika, ki so zastopali okrog devet sto članov svojih krajevskih organizacij DSS za

Slovenijo. Zbor je ponovno razčlenil vzroke razkola v JSDS in o potrebi ujedinenja jugoslovanskega razredno zavednega proletariata v enotno stranko. Najvažnejši sklep kongresa je bil, da se DSS za Slovenijo s tem dnem pridruže Socialistični delavski partiji Jugoslavije (komunistov). Istega dne je kot odgovor na kongres DSS za Slovenijo zasedal v Mariboru tudi zbor JSDS. Kongres je ugotovil izgubo članstva v najpomembnejših industrijskih središčih, kakor na primer na Jesenicah, kjer je krajevna politična organizacija JSDS dne 6. marca 1920 praktično prenehala obstojati. DSS za Slovenijo kljub izstopu iz JSDS stari stranki ni zaprla vrat. Se vedno je želela, da bi se celotno članstvo nove in stare stranke združilo s SDPJ-k. Zato je 13. aprila 1920 navezala stike z JSDS in se z njo sporazumela o

nadaljnjih razgovorih za združitve s SDPJ-k. Teh razgovorov pa se JSDS ni udeleževala s čistim namenom, zato so se zavlekli malo da ne do konca maja, dokler komunisti niso uvideli, da je z JSDS nemogoče razpravljati o združitvi jugoslovanskega delavskega razreda v SDPJ-k in z njo razgovore prekinili. Pokazala pa se je tudi že napaka, da levičarji niso odločne zahtevali združitve strokovnih organizacij v Centralni delavski svet Jugoslavije in tako preprečili socialnim demokratom ribariti v kalnem. V času teh političnih prizadevanj pa je delavsko gibanje v Jugoslaviji doživelo že prvi udarec s krvoprelivom na Zaloški cesti v Ljubljani, ki ga je socialna demokracija spretno izrabila. Kakšnih nizkotnih metod se je pri tem posluževala, bo dokumentirala naša širša zgodovina.

M. Kljnar

Proti večeru so prišli na konferenco tudi železničarji, ki so imeli 14. in 15. marca 1920 v Ljubljani redni občni zbor »Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo« in sklepe konference DSS navdušeno sprejeli. Železničarske strokovne konference se je v imenu jeseniških železničarjev udeležil tudi Josip Mlakar in bil izvoljen tudi v širši odbor železničarske organizacije.

Obdobje pred kongresom je potekalo v dvoboju med JSDS in DSS za Slovenijo. Razkol v vrstah JSDS se je nadaljeval. Ustanavljale so se nove politične organizacije, med njimi tudi dne 21. marca 1920 v Kranju. Dne 25. marca 1920 sta bila na Jesenicah dva delavska shoda. Dopoldne je bil pri »Jelenu« shod DSS za Slovenijo, na katerem je kot glavni govornik govoril Petrič iz Ljubljane. Pretežni del svojega govora je posvetil nase-

ljevanju pobeglih ruskih kontrarevolucionarjev v naših krajih, med njimi tudi na Bledu. Zborovalci na shodu so izrazili najprisrčnejše simpatije ruski sovjetski vladi in obenem z vso odločnostjo protestirali proti naseljevanju ruskih emigrantov na Bledu in v jeseniški okolici. Razen tega shoda je bil ta dan na Jesenicah tudi shod Narodne strokovne zveze, ki so se ga udeležili tudi vsi člani krajevne organizacije DSS za Slovenijo na Jesenicah. Zato je ta shod postal demonstracija proti naseljevanju ruskih emigrantov in proti vedno bolj naraščajoči draginji. Kakor je poročalo »Ujedinjenje« v svoji 6. številki 7. aprila 1920, da je resolucija, predložena na shodu, do kraja razkrinkala te »nerodne socialiste«.

Dne 28. marca 1920 je bil v Nomnju ustanovljen občni zbor »Splošne železničarske organizacije«, ki ga je otvoril

Stroj brez človeka ne prinaša napredka

V našem vsestranskem razvoju in gospodarskem napredku se vse bolj kaže, da vsa mehanizacija in tehnika ne doseže zaželenih ciljev, če ob vsem tem ni človeka, ljudi na sploh, ki so kos tej tehniki.

Tak bi bil kratek povzetek glavnega poročila in razprav na skupščini občinskega sveta ljudske tehnike Kranj v petek, 30. maja. Ko so se najprej oddolžili spominu preminulega dolgoletnega predsednika te organizacije Ludviku Rančigaju, je sedanjí predsednik Mile Vozel poročal o delu te organizacije v zadnjih dveh letih.

V tem času so izvedli 52 tečajev, ki se jih je udeležilo 1412 ljubiteljev tehnike. Stevilo članstva se je dvignilo na 2562, med katerimi je nad 400 pionirjev. Zelo delavna so avto-moto društva v Kranju, Senčurju in v Cerkljah, društvo LT na Golniku ter radio klub »Iskra«, fotoklub »Janeza Puharja« v Kranju, ki je med najboljšimi v državi, kar se je pokazalo na mnogih tekmovanjih in festi-

valih pri nas in v zamejstvu, dobil je 3 zlate, 2 srebrni in 5 bronastih medalj ter 20 pokalov in diplom. Nekatere osnovne organizacije, kot je brodarstvo, aeroklub, modelarstvo, komisija za kmetijsko-tehnično vzgojo, komisija za vzgojo mladine, pa dokaj težje utirajo pot med množico. Tudi v delovne organizacije in šole se ni prodrla tehnika do tiste mere kot bi bilo želeli. V podjetjih je dokajšnja ovira notranja zaprtost z določenimi predpisi, po šolah pa še ni povsod urejenih delavnic in prostorov za poučevanje, ni ustreznega kadra in podobno.

Da bi se organizacije LT lažje izmotale iz težav v današnjih reformskih okvirih in uveljavile nove oblike dela, so občinski sveti vseh gorenjskih občin sprejeli ustrezno specializacijo. To velja za usposabljanje kadra, za organizacijo raznih tečajev in podobno. Tako so se v Kamniku opredelili za kmetijsko tehniko, v Kranju za elektroin radioamatersko smer, v Radovljici za letalstvo in modelarstvo in na Jesenicah za foto- in kinoamaterstvo.

Razen pomanjkanja sredstev in kadra je velika ovira za uspešno delo in razvoj tudi pomanjkanje prostorov. To upajo, da bo v Kranju vsaj delno rešeno z graditvijo novih prostorov, kar pripravljata AMD. Graditi nameravajo večjo stavbo v vrednosti 1.300.000 novih dinarjev. Precej sredstev so že zbrali, nekaj je že priložila občina in v tem načrtu je predvidena časasna rešitev tudi za LT.

Sprejeli so konkretne sklepe za nadaljnje delo. Njihova smer je zlasti množičnost in razširjanje nekaterih dejavnosti kot je izumiteljstvo, avtorstvo, delo z mladino in podobno. Osrednja nit skupščine je bila, da v našem današnjem razvoju z mednarodno delitvijo dela in podobno stroji in avtomatizacija ne prinaša napredka, če ob tem ni tehnično sposobnega človeka. A to, kot so ugotavljali v razpravi, se danes kričeče pojavlja v kmetijstvu in domača v vsem življenju pa celo v gospodinjstvih, kjer ljudje kupujejo najrazličnejše stroje in se skušajo znajti zgolj ob bornih perspektivah.

K. Makuc

Vodovod Ravne — Tržič

Tržiška občinska skupščina je že konec letošnjega februarja razpravljala o gradnji vodovoda Ravne - Tržič. Takrat je predstavnik tržiškega komunalnega podjetja Jože Valjavec oporekal rentabilnost te gradnje oziroma gradnje po trasi, ki se bo držala struge Mošenika in na južnem delu mesta prečkala Bistrico in Mošenik. Zato je svet za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve tržiške občinske skupščine skupaj s projektantom omenjenega vodovoda ponovno preverjal upravičenost in smotrnost gradnje. Svet je menil, da je predvidena trasa (ob strugi Mošenika in naprej do rezervoarja za Virjem) novega vodovoda primerna in da bi

trasa skozi mesto (to je predlagal Jože Valjavec) med gradnjo zaprla ves promet na celotnem odseku Trga Svobode in dela Koroške ceste, na drugi strani pa bi z gradbenimi deli povzročili precej stroškov na asfaltiranih ulicah.

Zato je tudi skupščina občine Tržič na svoji zadnji seji sklenila, da bodo gradili vodovod po že predloženih načrtih. Kot računajo bo povezava vodovodnega zbiralnika na Ravnah z zbiralnikom za Virjem veljala okoli 60 milijonov S dinarjev. Namen novega vodovoda je izkoristiti odvečni vodo iz vodovodnega zbiralnika na Ravnah pri Tržiču in jo prenesti v zbiralnik za Virjem.

vig

Predstavljamo vam:

SGP Sava Jesenice

Splošno gradbeno podjetje Sava na Jesenicah, ki je bilo ustanovljeno leta 1950, se je specializiralo predvsem za gradnjo turističnih industrijskih in javnih objektov ter cest in mostov. V Savi je danes 620 zaposlenih, ki so lani ustvarili 3 milijarde 200 milijonov S dinarjev, njihov letošnji plan pa je za 100 milijonov S dinarjev večji. Kot pravijo v tem jeseniškem gradbenem podjetju, je njihov »adut« v tem, da dela prevzemajo kompleksno — od izdelave projektov do končne realizacije. Njihova letošnja prizadevanja so usmerjena v še večjo načrtnost in sistematičnost, ker menijo, da bodo naloge že v sami pripravi strokovneje obdelane. Poseben poudarek nameravajo dati tudi stimulaciji proizvodnega kadra, ki ga bodo vezali na strokovni učinek samsameznega delovnega mesta.

V zadnjih letih so v SGP Sava precej izboljšali kadrovske strukture zaposlenih, ta pa bo v prihodnjih letih še boljša, saj imajo na visokih, višjih in srednjih solah 13 študentov. V Savi menijo, da je sistematično izobraževanje pomembno zlasti v današnjih tržnih pogojih, ki zahtevajo izredno elastičnost.

V. G.

Nova vpadnica v Tržič

Nova avtomobilska cesta proti ljubeljskemu mejnemu prehodu je nekako odrezala Tržič od vsega prometnega vrveža. Vse od otvoritve nove ceste proti Ljubelju pa v tržiški občini ugotavljajo neustreznost sedanje vpadnice od Bistrice v mesto. Ta cesta zaradi neprimerne širine predstavlja ozko grlo in veliko nevarnost za prometne nesreče. Zato so se v Tržiču odločili, da bodo zgradili novo cesto vpadnico od Bistrice do Tržiča. O tem so že razpravljali na svetu za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve tržiške občinske skupščine in sprejeli predračunski elaborat. Novo vpadnico bodo gradili v treh etapah, celotna gradnja pa naj

bi veljala okoli 380 milijonov S dinarjev. Letos nameravajo odstraniti ograjo pri Bombažni predilnici in tkalnici ter dokončati prvo etapo, v kateri je predvidena ureditev ceste od pošte do vhoda v predilnico. Ker se bo ponekod nova cesta — vpadnica dvignila tudi za 80 centimetrov, bo to prizadelo nekatere delovne organizacije. Medtem ko sta Peko in Združena lesna industrija omenjeni načrt ceste vpadnice sprejela brez pripomb, pa se tržiška Bombažna predilnica in tkalnica ni strinjala z novo gradnjo. Vzporedno s cesto ima namreč predilnica tudi vodni kanal za svojo hidrocentralo in ji bo višja cesta povzročala težave.

vig

Kaj divjad? lovci, lovci...

Na eni izmed sej tržiške občinske skupščine so razpravljali tudi o škodi, ki jo povzroča divjad na poljih. Ob tem je eden izmed odbornikov hudomušno pripomnil: »Kaj divjad, lovci, lovci, ki se kar z avtomobili zapeljejo na njive!«

Planinsko društvo KRIZE išče

honorarnega oskrbnika

za svojo postojanko

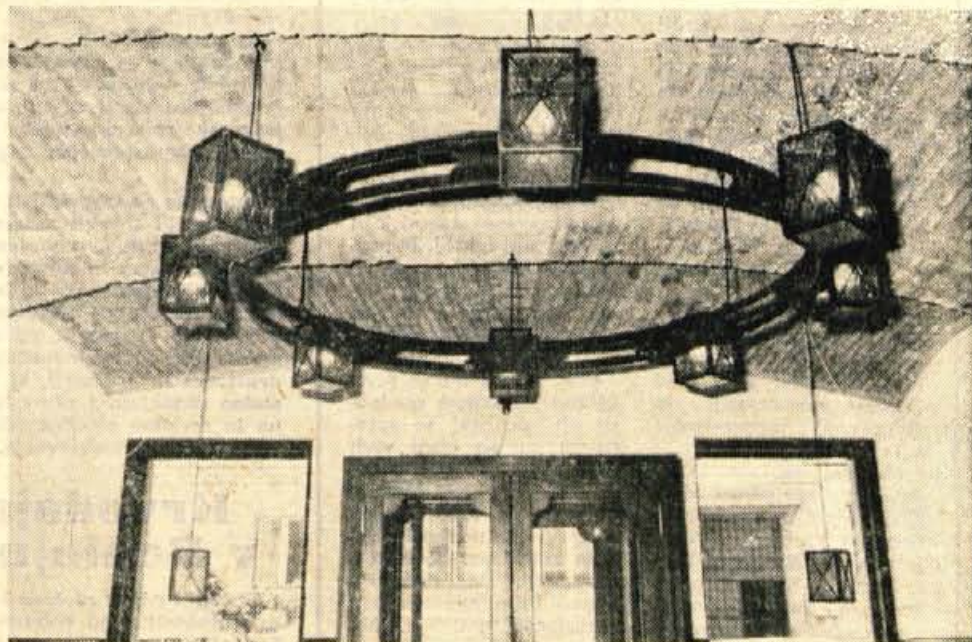
NA KRISKI GORI

za čas od 15. 6. do 15. 9. Ponudbe pošljite na Dolinar Jože (za PD Križe) Križe 86, p. Tržič. — Na tem naslovu dobite informacije v popoldanskem času.

Iskrina razstava v Zagrebu

Pred kratkim so v zagrebškem muzeju za umetnost in obrt odprli razstavo industrijskega oblikovanja v združenem podjetju Iskra Kranj. Razstavi so dali naslov »Lepo in dobro«, s čimer so poudarili najosnovnejša izhodišča sodobnega industrijskega oblikovanja. Na tej razstavi v

Zagrebu razstavlja Iskra avtomatske telefonske aparate, radijske in televizijske sprejemnike, gramofone, ojačevalnike, kinoprojektorje, merilne naprave, gospodinjske pripomočke — sesalnike, loščilnike in mešalnike, posamezna orodja ter embalažo za svoje izdelke. vg

OBNOVLJEN RECEPCIJSKI PROSTOR HOTELA EVROPA — Hotel Evropa v Kranju je star že trideset let in je zrasedel iz nekdanje gostilne pri novi pošti v Kranju. In ker recepcijski prostor (foyer) ni več povsem ustrezal, so ga pred nedavnim preuredili. Z obokanega stropa so ostrgali omet, namestili pa so tudi nove lestence itd. Načrte za to preureditev sta naredila Peter Simončič in Franc Smedic, dela pa je izvajalo Servisno podjetje v Kranju. Preureditev je hotel Evropa veljala okrog tri milijone starih dinarjev. V hotelu pa razmišljajo, da bi podobno preuredili tudi restavracijo. (A. Z.) — Foto: F. Perdan

Desetletnica EFE Šoštanj

Elektrofiltrski bloki — najcenejši gradbeni material

Pred desetimi leti je začela v Šoštanju obratovati poizkusna tovarna za predelavo pepela. Nadela si je ime EFE Šoštanj in je danes poslovna enota rudnika lignita Velenje. Tako se je začelo izkoriščanje pepela, ki je hkrati odpadna surovina termoelektrarn.

Premogov prah namreč izgoreva pod kotli termoelektrarn, pepel pa potuje z dimnimi plini prek elektrofiltrnov. Tod se delci zaradi električne nabitosti love na žičah elektrofiltrnov, od tod pa padajo v posebne bunkerje. Takšen elektrofiltrski pepel pa je pomešan s hidriranim apnom odlični gradbeni material. Prav to pa so izkoristili v Šoštanju in v nepo-

sredni bližini termoelektrarne postavili tovarno za zidne bloke. Lastnost tega gradbenega materiala oziroma zidakov je, da so odlični izolatorji in hkrati za polovico lažji od betona in za prek 20 odstotkov od opeke.

Ceprav so v zadnjem času proizvodnjo takšnih zidakov v šoštanjski tovarni precej povečali, pa so že težko kos vsem potrebam. Na začetku so iz teh zidakov zgradili precej stavb v Velenju. Tudi prenekatera zasebna hišica v rudarskem Velenju je zgrajena iz tega premogovega odpadka. Za ta izredno ugoden in tudi cenen gradbeni element pa se danes zanimajo v Kopru, Mariboru, Ljubljani, Zagrebu, Umagu itd.

V tovarni, ki letos praznuje 10-letnico in je poslovna enota rudnika Velenje, pa že razmišljajo o še eni novosti. Tako bodo v tovarni začeli proizvajati lahki beton, ki bo za polovico lažji od normalnega in ga bo moč uporabljati predvsem za konstrukcijo stropov in sten. Tako bo ta tovarna napravila še en pomemben korak pri izkoriščanju pepela od lignita in rjavoga premoga.

Ob tej priliki o tem gradbenem materialu povejmo še to, da so strokovnjaki Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani o njem na simpoziju v Hamburgu zbudili veliko zanimanje in zabeležili vrsto priznanj. A. Z.

O delu slovenskega zdravniškega društva

Prejšnji petek je bil v Ljubljani posvet družbenih in strokovnih delavcev s področja zdravstva, ki so se ga udeležili tudi podpredsednik republiškega izvršnega sveta

Vinko Hafner, članica IS Zora Tomič in Majda Gaspari, republiški sekretar za zdravstvo in socialno varstvo.

Na posvetu so najprej govorili o vsebini in programu dela slovenskega zdravniškega društva, ki ima 26 sekcij, prek katerih skrbi za nenehno izpopolnjevanje zdravstvenih delavcev. Organizacijsko — stanovska komisija zdravniškega društva je v zadnjem času posvetila največ pozornosti problemom, s katerimi se zdravstveni delavci srečujejo pri vsakdanjem delu. Pri tem sta zlasti prisotni vprašanji zasebne prakse zdravnikov in organizacije zdravstvene službe. V nadaljevanju so udeleženci posveta poudarili, da se dejavnost društva širi tudi na sodelovanje z zdravniškimi društvi v Italiji in Avstriji. Tako so se že dogovorili, da se bodo na strokovnih sestankih s predstavniki tujih zdravniških društev pogovarjali o alkoholu v prometu in o medicini v posebnih pogojih — pri tem je mišljena zlasti organizacija gorske reševalne službe in pomoč ponesrečencem v gorah.

Potem ko so razpravljali še o stažiranju mladih zdravnikov, so govorili še o obravnavanju zdravstva in zdravstvenih problemov v sredstvih javnega obveščanja. Udeleženci posveta so ugotovili, da bo moralo biti med zdravniškim društvom in novinarji, ki se stalno ukvarjajo z zdravstvenimi in socialno problematiko, več tesnejšega sodelovanja.

Krvodajalska akcija v Bohinju in na Bledu

Občinski odbor rdečega križa v Radovljici bo v četrtek, 5. junija, organiziral krvodajalsko akcijo v Bohinjski Bistrici za področje bivše občine Bohinj. Odvzem krvi bo v prostorih ambulante v Bohinjski Bistrici od 6. do 14. ure.

Tesni stiki Borovelj in Tržiča

V našem listu smo že nekajkrat zapisali, da se Tržič zaveda svojega obsejnega položaja. Ta trditve velja v pozitivnem pomenu besede, pomeni pa tesne stike tržiške občine s Koroško in ne nazadnje tudi s pobratanim francoskim mestom Sainte Marie aux Mines. Kot rečeno, Tržič že nekaj let zelo uspešno sodeluje s koroškimi občinami onstran naših meja.

Pred dnevi se je v Tržiču mudila na prijateljskem obisku delegacija iz Borovelj, ki jo je vodil podpredsednik boroveljske občine Anton Klajner. Koroški gostje so se ob svojem obisku pogovarjali s predstavniki odbora za sodelovanje z zamejstvom tržiške občinske skupščine in sprejeli tudi okvirni program sodelovanja med Borovljami in Tržičem.

Konec maja je bila na obisku v Borovljah uradna delegacija tržiške občinske skupščine, kjer si je ogledala novo meščansko šolo. 15. junija pa jim bodo predstavniki Borovelj vrtili obisk in se bodo v Tržiču s predstavniki občinske skupščine pogovarjali o komunalnih in urbanističnih vprašanjih. Tega dne bo v Tržiču gostovala tudi boroveljska godba na pihala, ki bo imela pri restavraciji na Deteljici svoj samostojni koncert, potem pa bo skupaj s tržiško pihalno godbo sodelovala na telovadnem nastopu v Križah pri Tržiču. Člani tržiške godbe bodo obiskali Borovlje 12. julija in tam priredili promenadni koncert.

Kot vsako leto se bodo boroveljski športniki tudi letos udeležili telovadnega nastopa v Križah, ki bo 15. junija. Boroveljčani se bodo pomerili s tržiški športniki v namiznem tenisu, šahu in rokometu. 3. avgusta bo na rokometnem igrišču pri osnovni šoli heroja Grajzerja v Tržiču tradicionalni mednarodni rokometni turnir, na katerem bodo sodelovala moštva TV Partizan Tržič in Križe ter rokometiši iz Celovca in Borovelj — SC Ferlach in ASK Klagenfurt.

Tržičani bodo tudi letos priredili v Borovljah tržiški večer, in sicer 22. avgusta, medtem ko bo boroveljski večer v Tržiču septembra. Predstavniki tržiške občine

se bodo udeležili tudi prireditve ob 90-letnici boroveljskega puškarstva.

Med nedavnim obiskom boroveljske delegacije v Tržiču so predstavniki Borovelj predlagali tudi tesnejše sodelovanje med mladino obeh krajev. Predlagali so, da naj bi se mladina iz Tržiča in Borovelj zbirala na skupnih plesnih večerih. Zamisel je še toliko bolj uresničljiva, ker ima Tržič precej zabavnih ansamblov in zato lahko upamo, da bo kmalu prišlo do njene uresnitve.

V. Guček

Vaš stolpec

Nov avtobusni vozni red povzročil hudo nezadovoljstvo med potniki

Menda že dolgo let potniki niso bili tako slabe volje kot od sobote naprej, ko je začel veljati nov vozni red. Nihče ne ve, kdaj pripeljejo in kdaj odpeljejo avtobusi, ker na avtobusnih postajah sploh še ni voznih redov, kar pa je bilo tistih starih, so jih odstranili. Morda na večjih postajah v mestih že imajo nove vozne rede, toda na vaških avtobusnih postajah jih ni. Ker na avtobus ne vzamejo več potnikov kot je sedežev, so nekateri potniki v nedeljo in ponedeljek po dve uri čakali naslednji avtobus in srečo, da so lahko vstopili. Sprevodniki namreč v skladu z zakonom dovoljujejo vstop v avtobus le tolikim potnikom, kolikor je v avtobusih še prostih sedežev.

Verjetno se bo odšlo več potnikov odločilo za potovanje z vlakom, kajti čakati na avtobusni postaji bo precej tvegano.

In končno, ali ne gre očitno za malomarnost, saj so prevozna podjetja že vnaprej vedela za spreminjen vozni red; pa bi lahko vpeljali več novih avtobusov in obenem z novim voznim redom postavili nove table, da bi potniki vedeli, kdaj pripeljejo in kdaj odpeljejo avtobusi.

J. V.

Sprašujemo

načelnika oddelka za gospodarstvo kranjske občinske skupščine tovariša Marjana Ropreta

»Tovariš Ropret, o združitvi nekaterih obrtnih podjetij v kranjski občini smo že nekajkrat slišali. Znano so priporočila, mnenja, dogovori itd. Celotno v resoluciji o razvoju gospodarstva in družbenih služb je zapisano to stališče.

Tako kot na zadnji seji občinske skupščine, pa smo bili tudi na prejšnjih sejah priča razpravam, da se uresničitve tega dogovora oziroma priporočila ne premakne z mrtve točke. Vse glasnejša so mnenja, da do združitve ne pride zaradi »nejasnosti« okrog dveh ali treh mest v novem — združenem podjetju.

Vi najbrž dobro poznate to problematiko. Povejte nam vaše mnenje o njej in komu je v prid takšno zavlačevanje in dolgovozno razpravljanje o tej združitvi?«

»Naprej moram povedati, da v zamišljeni združitvi ne gre za vsa obrtna podjetja v občini. Izvzeto je namreč Obrtno podjetje Cerklje. Na vprašanje, komu je v prid takšno zavlačevanje in dolgovozno razpravljanje o združitvi Steklarstva, Pleskarstva, Kamnoseštva, Splošnega obrtnega podjetja na Hujah in obrtnih zmogljivosti pri Komunalnem ser-

visu pa naj kar takoj povem, da ni nikomur v korist, marveč, po mojem mnenju, le v škodo omenjenih kolektivov in seveda vse občinske skupnosti.

Upoštevati je namreč treba, da bi tako združeno podjetje lahko močno povečalo ponudbo tako v občini kot zunaj nje. Danes se gradbena podjetja, ki so investitorji, nerada pogovarjajo s številnimi izvajalci obrtniških del. Prav zato bi združeno obrtno podjetje s celovito obrtno ponudbo lažje programiralo svoj dohodek in seveda tudi razvoj. Prepričan pa sem tudi, da bi se v podjetju izboljšala polna zaposlitev kadrov, hkrati pa bi lahko povečali tudi število zaposlenih.

Prav zaradi teh in seveda tudi še drugih prednosti ob združitvi se sprašujem, ali so člani vseh omenjenih kolektivov seznanjeni z njimi? Menim, da bi morali vodilni delavci v obrtnih podjetjih članom kolektivov govoriti o možnostih za nadaljnji razvoj in o prednostih v združenem podjetju. Mislim, da so prav oni odgovorni tudi za takšne razlage in ne le samo za prikazovanje slabih izkušenj pri združevanju v preteklosti. A. Zalar

Mehanizacija v kmetijstvu zahteva večje zemljiške površine

Združevanje manjših parcel pri KZ Naklo

Prejšnji terek je na tovarno postajo v Naklem prispela prva večja pošiljka nakladalnih prikolic za zasebne kmetovalce na področju kmetijske zadruge Naklo. Kmetijska zadruga Naklo je namreč članom zadruge preskrbela kredit za nabavo prikolic in tako je prišlo do prve večje tiskane nabave. Prednost pa ni le v tem, da so kmetovalci kupili enake prikolicе, marveč bo zadruga zagotovila tudi servis in rezervne dele.

To pa na področju kmetijske zadruge Naklo ni prvi primer uspešnega sodelovanja med zadrugo in njenimi člani. Danes ima kmetijska zadruga 350 članov in vsak četrti zasebni kmetovalec na področju zadruge, ki združuje vasi Naklo, Okroglo, Koprivica, Goriče, Trstenik, Podbrezje in Duplje, ima traktor in molzni stroj, vsak tretji ima motorno kosilnico itd. Zaradi tako hitrega razvoja kmetijske mehanizacije in strojev, ki jih imajo zasebni kmetovalci — člani zadruge ter zaradi pomanjkanja delovne sile, pa so se kmetovalci na področju vasi Zeje odločili, da bodo manjše raz-

drobljene zemljiške parcele združili v večje. Za pomoč pa so zaprosili tudi zadrugo. Ta je namreč pomagala evidentirati zemljišča, izdelati predlog novih lastništev, ugotovila je kolikšne so zemljiške površine in po tem sklicala vse kmete. Leti so se s predlogom zadruge strinjali in tako bodo v prihodnje lahko obdelovali večje (združene) zemljiške površine.

Prednosti gospodarjenja na večjih zemljiških površinah s pomočjo kmetijskih strojev so velike in jih ne bi naštevati. Prav zato tudi že v Strahinju razmišljajo o podobni odločitvi. Primer združevanja manjših parcel v večje (komasacija) s sodelovanjem zadruge pa je zanimiv tudi zato, ker je menda prvi takšen primer zasebnih kmetovalcev v Sloveniji.

Ob tem pa je zanimiva tudi naslednja ugotovitev:

Za kranjsko občino nekateri pravijo, da je najbolj pasivna do različnih kmetijskih vprašanj. Zato bi bilo prav, da bi občina tudi v prihodnje primere, kot je bil v Zejah, podpirala.

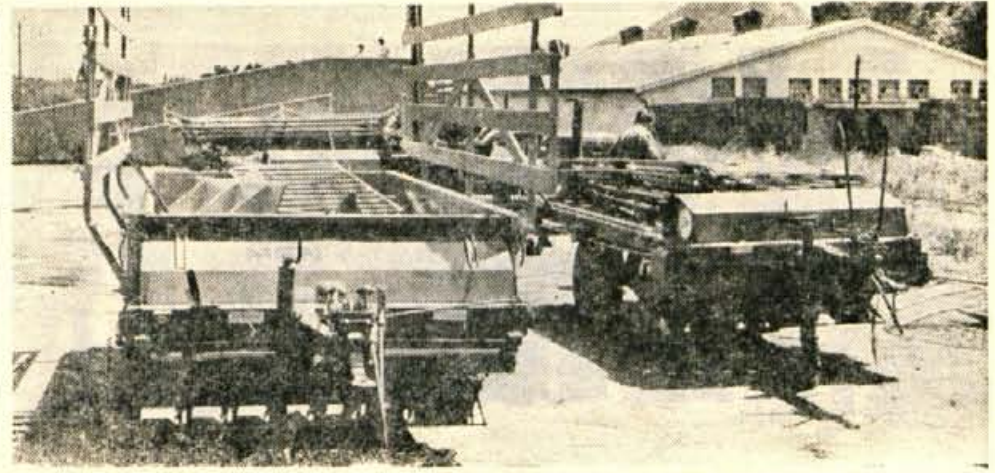
A. Zalar

Končan je prvi del obratovalno energetskega centra v Kranju

Splošno gradbeno podjetje Projekt Kranj je marca lani končalo gradbeno in obratniška dela na obratovalno energetskem centru v Kranju. S tem je bil uresničen tudi prvi del odločitve delavskega sveta podjetja Elektro Kranj, ki se je zaradi boljše in kvalitetnejše preskrbe z električno energijo odločil za gradnjo tega potrebnega objekta. Z maja lani so potem v centru začeli z montažo opreme za daljinsko upravljanje. To opremo je dobavljala in tudi ugrajevala Iskra — Zavod za avtomatizacijo Ljubljana. Po končanem pr-

vem delu obratovalno energetskega centra, ki predstavlja upravljanje razdelilnih transformatorskih postaj Naklo, Labore in Zlato polje, so pripravili v centru manjšo slovesnost. Predsednik občinske skupščine Slavko Zalokar je 24. maja dopoldne simbolično odprl ta del moderne kontrole in daljinskega upravljanja v centru. Slovesne otvoritve so se udeležili tudi predstavniki Savskih elektrarn, Poslovnega združenja distribucije električne energije v Sloveniji in izvajalci del.

A. Z.

Zasebni kmetovalci kmetijske zadruge Naklo so prejšnji terek dobili več novih nakladalnih prikolic — Foto: F. Perdan

Kmetijstvo na gumb

Kmetijsko živilski kombinat Kranj je pretekli petek priredil za svoje upokojenece ogled nekaterih najvažnejših obratov. Razen predstavnikov sindikata, samoupravnih organov in uprave so upokojenece sprejeli in jih ustrezno počastili zlasti po zadnjem ogledu novih sodobnih obratov klavnice, kjer je generalni direktor inž. Eržen Janez povedal upokojenecem nekaj najvažnejših podatkov o razvoju in bodočnosti tega kombinata.

V Oljariji so v zadnjih letih povečali proizvodnjo. Zdaj poprečno vsak dan raztovorijo, predelajo in znova odpremijo okroglo 16 vagonov blaga. Veliko je močnatih krmil. Za potrošnike je zanimiv avtomat za embalažo jedilnega olja v posodah iz umetne mase. Stroj iz zavojne plastike izdeluje posode, polni, zapre, pritisne nalepko in jo po tekočem traku dostavi delavki pred pripravljen zaboj za odpremo. Potrebni sta le dve delavki. S tako avtomatizacijo so povečali proizvodnjo celo z manjšim številom delavcev. Trenutno je zaposlenih le 107 delavcev, čeprav se je vrednost proizvodnje v dosegla letno že 45 milijonov (4,5 milijard starih) dinarjev.

Podobno je bilo v Mlekarni. V koritih za sir s 5000 litri in v drugih oddelkih predelajo dnevno 40.000 do 42 tisoč litrov mleka. Nekoč je

bila to največja mlekarna v srednji Evropi. Zdaj so začeli izdelovati novo vrsto sira »flora«, ki ga bodo dali na trg v zavitkih po 30 dkg. V zadnjem času so potrošnike prijetno presenetili s sadnimi jogurti v plastičnih kozarcih, z mlekom v plastičnih vrečkah itd. Ustavili smo se ob stroju za embalažo mleka. Podobno kot za olje tudi tu stroj sam odvijata velik svitek in izdela vrečko, jo napolni z mlekom, stisne, zapre in odstriže ter po tekočem traku pošlje delavki, ki z veliko spretnostjo namešča vrečke v košare. Tako odpravijo 1200 litrov mleka v 8 urah. Oskrbujejo z mlekom potrošnike od Zabnice oziroma Zaloge pa navzgor do Jesenic. Za nekatere izdelke pa imajo velike želje tudi zunaj tega področja. En sam odjemalec v Ljubljani bi želel 10.000 sadnih jogurtov dnevno. Iznemalno pa podatek, da dobri dve tretjini mleka odkupijo pri zasebnih kmetovalcih, kar kaže na velike stroške odkupa in prevoza in urejeno široko odkupno mrežo.

Na kmetijskem obratu v Zabnici pa so upokojenece ugotavljali, da je tudi na polju in domača v hlevu že močno prodrla mehanizacija. Na 50 hektarjev pride en traktor, kar je že evropsko poprečje. Na površini od okroglo 1300 hektarjev z gozdovi vred pridelajo letno 300 vagonov is-

kanega semenskega krompirja, 50 do 55 vagonov žita, 10 do 15 vagonov sadja in drugih pridelkov. Na vseh obratih imajo 900 krav, ki dajejo poprečno 3500 litrov mleka letno. Ročnega dela je vedno manj. Poprečni čisti zaslužek delavca je bil lani okroglo 920 dinarjev mesečno. Odvisno pač od pridnosti in sposobnosti.

V Klavnici pa so si povabljeni za zanimanjem ogledovali nove obrate, velike, čiste in tako mrzle sobane — hladilnice, kjer so bili vsi plašči premo. Možnost različnih naprav in temperature omogoča obdelavo kvalitetnih izdelkov od salam do znanih kranjskih v zaseki, ki jih imajo v velikih čebrih.

Ob velikih težavah — kooperacija z zasebnim kmetijstvom in modernizacija obratov, razširitev nabavne in prodajne mreže do Splita, Zagreba Maribora, itd. — se kombinat uspešno uveljavlja. Skupna vrednost njihove letne proizvodnje jih je z okroglo 140 milijonov (14 milijard starih) dinarjev dvignila med največje industrijske kolektive.

Upokojenece so zatem ugotavljali, da so bili prezgodaj rojeni in upokojeni, da so včasih morali po teh obratih hudo garati. Ni bilo strojev, tekočih trakov in podobno. Skratka, kot je dejal nekdo: »Danes je vse na gumb; tudi kmetijstvo.«

K. Makuc

Uspešni gospodarski rezultati

Poprečni osebni dohodek ne manjši od 60 tisoč starih dinarjev

V petek popoldne, kot smo že pisali, je bila v Radovljici razširjena seja občinske konference zveze komunistov, na kateri so obravnavali nekatera gospodarska vprašanja v občini. Komite občinske konference zveze komunistov se je za to razpravo odločil na predlog občinskega sindikalnega sveta Radovljica. Namen obravnave pa je bil, da bi podobne razprave kasneje pripravili tudi v delovnih organizacijah v občini.

Tako kot na zadnji seji ob-

činske skupščine, so tudi tokrat ugotovili, da so rezultati gospodarjenja za minulo leto ugodni. Večina delovnih organizacij je poslovno leto končala uspešno, le v gostinstvu so nekatera podjetja za beležila precejšnjo izgubo. Tako so na seji posebej omenili bohinjske hotele, kjer so poudarili, da bi zaradi združitve pričakovali boljše poslovne uspehe.

Ko so govorili o združevanju podjetij v občini nasploh, so ugotovili, da predvidene

zamisli o združevanju napredujejo počasneje kot so pričakovali. Vseeno pa kaže, da v nekaterih delovnih organizacijah resno razmišljajo o različnih oblikah združevanja oziroma poslovno-tehničnega sodelovanja. Prav tako so poudarili, da se v zadnjem času že močno uresničujejo lanska stališča občinske skupščine, kjer so se zavzeli za sistematično in načrtno kadrovske politiko. Ker so uvođoma poudarili, da so osebni dohodki v občini pod repu-

bliškimi poprečjem so potem v razpravi predlagali in tudi osvojili sklep, naj bi v delovnih organizacijah oziroma v občini nasploh stremeli, da letos osebni dohodki ne bi bili manjši od 60 tisoč starih dinarjev.

Prav zato bo občinska skupščina letos načrtno spremljala gospodarske rezultate. Že na eni prihodnjih sej bodo govorili o položaju v gostinstvu, kasneje pa bodo obravnavali tudi druge gospodarske panoge. Se posebej pa so se člani konference in drugi zavzeli za hitrejši razvoj trgovine in gostinstva oziroma turizma v občini.

Ceprav bo sklepe s petkovega zasedanja občinske konference ZK pripravila posebna komisija, so že na seji sklenili, da je tudi v prihodnje treba razvijati dopolnilno izobraževanje in izboljševati kadrovske sestav zaposlenih v podjetju. Zavzeli so se za iskanje najrazličnejših oblik poslovno-tehničnega sodelovanja med podjetji in za osebno odgovornost vodstvenih delavcev v podjetjih. Poudarili so namreč, da bi v prihodnje za različne napake in zastoje morali odgovarjati tudi vodilni delavci in ne le samoupravni organi.

A. Z.

Trgovsko podjetje Murka iz Lesc je naše izžrebance »založila« z različnimi popotnimi culami, v katerih ni manjkalo jedilne in pijače. — Foto: F. Perdan

Tudi Zarja z Jesenic ni hotela zaostajati za svojimi kolegi iz Lesc in je našim izžrebancem poklonila potovalne pakete. — Foto: F. Perdan

In potem so šli vsi na izlet

Zadnja sobota v maju bo srečnim izžrebancem — 80 naročnikom Glasa — prav gotovo ostala v lepem spominu. Na potovanju po Prešernovih stopinjah po Koroški in Kanalski dolini sta jih spremljala lepo vreme in zvrhana mera dobre volje, kar je za prijetno potovanje več kot dovolj. Naj mi bralci, zlasti še udeleženci našega potovanja, ne zamerijo, če bo tale zapis nekoliko drugačen od običajnih potopisov. O samem potovanju, krajih našega obiska so namreč tako izžrebanci kot drugi bralci izvedeli že iz prejšnjih števil Glasa, zato ne bi bilo prav, da bi ponavljali že znane stvari. Zato naj mi bo dovoljeno, da tokrat zapišem mnenja z anketnih listov, ki smo jih razdelili našim potnikom. Čeprav nanje ni bilo treba napisati imena, to ne zmanjšuje pomena zapisanih misli, želja in predlogov.

Morda bo videti, kot da nam godi lastna hvala, vendar na vseh anketnih listih smo zasledili, da so naši bralci — izžrebanci — z Glasom zadovoljni. Iz odgovorov na vprašanje, kaj pogrešate v Glasu, smo dobili obilico pripomb in dobrih napotkov, katerih se bomo skušali v bodoče držati. Največ odgovorov našteva kmetijske novice, drugi si spet žele več dobrih zgodb, gospodinjki koticček, nekdo bi spet rad, da bi začeli objavljati športno napoved. Medtem ko si mlajši, res, da teh ni bilo veliko med našimi potniki, žele več modnih novosti, pa bi večina rada čimveč kratkih, drobnih novic iz vseh gorenjskih krajev. Večina naših anketirancev najprej prebere male oglase, osmrtnice in zapise o nesrečah, nato pa pri-

dejo na vrsto podlistki in športni prispevki. Naši bralci so zelo zadovoljni s prispevki Crtomirja Zorca, ki jih objavljamo v sobotnih številkah pod naslovom Po Prešernovih stopinjah. Naši vprašanci menijo, da te prispevke odlikuje dobra in vsem razumljiva beseda ter, da so tudi strokovno zelo dobro napisani.

Ker je bilo na naše vprašanje, ali poznate Glasove novinarje, bolj malo odgovorov, lahko sklepamo, da nas ne poznate preveč. Najbrž ne bo odveč, če si bomo v bodoče z najrazličnejšimi oblikami prizadevali vzpostaviti kar najtesnejše vezi z bralci. Posebno smo bili veseli odgovorov, da so potovanja najbolj primerna oblika nagrade za naše dolgoletne naročnike. Torej naj bi tudi pri prihodnjih nagradnih žrebanjih izbrali potovanja po domovini in tudi tujini. Najbrž ni odveč tudi nekaj predlogov naših anketirancev, naj bi prišli pri žrebu v postev samo tisti, ki še niso bili nikoli izžrebani.

Kot nam je bil v soboto čas bolj kratko odmerjen, tako je tudi s prostorom v časopisu. Zato naj se na koncu zahvalim trgovskima podjetjima Murki iz Lesc in Zarji iz Jesenic, ki sta sodelovali pri tem prijetnem in poučnem izletu. Dalje soferjema kranjskega podjetja Creina — Jožetu Lužanu in Franciju Goričanu ter seveda našima vodnikoma Crtomirju Zorcu in Milanu Krišlju. In še nekaj. Jeseni bomo spet izžrebali naše naročnike in upamo, da bo žreb, tistim, ki tokrat niso bili z nami, bolj naklonjen.

V. Guček

Z izžrebanci GLASA po Koroški in Italiji

Inšpektor milice UJV Kranj Vinko Krevh pred poletom na akciji. — Foto: F. Perdan

Gorenjsko prvenstvo v speedwayu z mopedi

Tokrat najboljši 17-letni Matevž Stefe

Na drugi dirki za prvenstvo Gorenjske v speedwayu z mopedi, ki je bilo v nedeljo na dirkališču v Stražišču, je nastopilo 35 tekmovalcev iz petih društev. Tudi tokrat so imeli največ uspeha mladi vozači AMD Kranj, ki so zmagali v ekipni in posamični konkurenci. Med posamezniki se je najbolj odlikoval 17-letni Matevž Stefe, ki je pustil za sabo v finalni vožnji z veliko prednostjo zmagovalca prve dirke Jožeta Zupana. V ekipni konkurenci pa je bila najboljša ekipa AMD Kranj, ki vodi tudi v generalni razvrstitvi pred Tržičem in Škofjo Loko.

Vrstni red posameznikov:
1. Matevž Stefe 32, 2. Jože Zupan (oba Kranj) 31, 3. Janez Razinger 30, 4. Jože Mo-

korel (oba Tržič) 29, 5. Jože Hambler (Gor. Gadgona) 28, 6. Janez Kunčič 27, 7. Jože Šajn (oba Kranj) 26, 8. Pavel Pintar (Sk. Loka) 25 itd.

V generalni razvrstitvi je krepko v vodstvu Kranjčan Jože Zupan, ki ima 61 točk in je torej najresnejši kandidat za končnega zmagovalca, ki bo prejel kot darilo moped tovarne TOMOS. Zaključna dirka gorenjskega prvenstva bo v nedeljo, 22. junija, v Kranju. Na osnovi teh treh dirk bodo sestavili osmerico najboljših tekmovalcev, ki bo nastopila na republiškem prvenstvu, ki bo v mesecu septembru v Kranju.

J. Javornik

Kranjsko AMD je uspešno priredilo na dirkališču v Stražišču 2. dirko za prvenstvo Gorenjske v speedwayu z mopedi. — Foto: F. Perdan

Naš promet s ptiče perspektive

S helikopterjem v akciji

V redkih evropskih državah prometna milica ureja promet s helikopterji — V nekaterih ameriških državah to ni nobena posebnost več, v naši državi pa smo s tem najdlje v Sloveniji

Marca letos, saj ni važno kdaj, je po gorenjski cesti peljal z osebnim avtomobilom neki italijanski državljan. Kolona avtomobilov pred Naklom je bila dolga. Vozniku pa kolona ni bila dosti mar. Kot bi se spogledoval s smrtjo, je voznik avtomobila z italijansko registracijo začel prehitevati. Na tem delu pa je prehitevanje prepovedano in hitrost omejena. Kazalo je, da se je voznik poživljal na vse cestno-prometne predpise, ko je drvel proti nasproti vozečima voziloma. Nevarnega položaja pa se je v zadnjem hipu rešil z neprijetnimi »škarjami«.

Ni videl helikopterja in v njem šefa prometne službe, ki si je s pomočjo daljnogleda zapisal registrsko številko avtomobila. Seveda ni slišal tudi sporočila, ki ga je le-ta dal prometnemu miličniku v modro belem avtomobilu v Mostah.

Močno presenečen nad naštevanjem prekrškov, ki jih je napravil pred Naklom, je potem plačal kazen. Se bolj pa se je začudil, ko mu je miličnik povedal, da so njegovo spogledovanje s smrtjo opazovali iz helikopterja.

Danes v Zahodni Nemčiji in Franciji posebno v prometnih konicah in na prometnih odsekih že pogosto priskočijo na pomoč pri urejanju prometa helikopterji. V nekaterih ameriških državah takšna prometna služba ni več nobena posebnost ali redkost. Pri nas pa imamo pri tem največ izkušenj v Sloveniji. Helikopter republiškega izvršnega sveta je že nekajkrat uspešno posegel v urejanje prometa iz zraka. Tako so z njim urejali promet oziroma pomagali reševati prometno zadrego med planiško priveditvijo, minulo soboto in nedeljo pa tudi na motorističnih dirkah v Škofji Loki.

V soboto, pol ure pred začetkom tekmovanja, smo skupaj z inšpektorjem milice pri Upravi javne varnosti Kranj tovarišem Vinkom Krevhom poleteli nad Škofjo Loko. Čeprav se je kakšno uro po začetku tekmovanja na obeh straneh ceste nabralo precej gledalcev, je bilo na vseh cestah, ki vodijo proti Škofji Loki, sorazmerno mirno. Le redki avtomobilisti so hiteli v Škofjo Loko.

V dobrih štirih minutah smo preleteli tako rekoč vso škofjeloško občino in tovariš Krevh je po pogovoru s prometno milico na cesti ugotovil, da posredovanje s helikopterjem ne bo potrebno.

Moram priznati, da je takle, čeprav bežen, pogled s ptiče perspektive na pokrajino kar prijeten. 30 do 40 metrov nad zemljo se vam nenadoma odprejo kotički in kraji, ki jih na tleh ne vidite. Ko smo poleteli nad Soro, smo presenečeni nekatero razgreto kopalce, na samotni jasi pa tudi takšne, ki so se hoteli skriti očem med sončenjem. Pa pustimo intimnost. Pomembno je, da je bila tako za fotoreporterja Franceta, kot zame, vožnja s helikopterjem poseb-

no doživetje, ki bi ga privoščil vsakomur. In če želite oceniti oziroma občutke, ko sem prvič poletel, potem naj povem, da sem bil navdušen. Le krožni poleti so bili morda malce razburljivi. Če bi takšne ovinke v zraku skušali primerjati s tistimi na cesti, potem bi bila morda še najboljša tale primerjava:

Nekam neprijetno se počutite, ko se z avtomobilom znajdete pred nepoznanim ovinkom. Pri zavijanju helikopterja pa se vam zdi, da se boste vsak hip prevrnili.

Ta dan — v soboto — torej nismo imeli sreče. Zal je bilo na cestah premalo avtomobilov, da bi lahko boljše spoznali prometno akcijo.

»Jutri pričakujemo večji obisk,« mi je po pristanku povedal tovariš Krevh. »In prav zato smo se še posebej pripravili. Posebno med 14. in 15. uro bomo najbrž imeli dela čez glavo. Iz zraka bomo skušali poskrbeti, da bodo kolone pred blagajnamimi čim manjše in da bodo imeli kolegi — miličniki manj dela, vozniki pa čimmanj težav.«

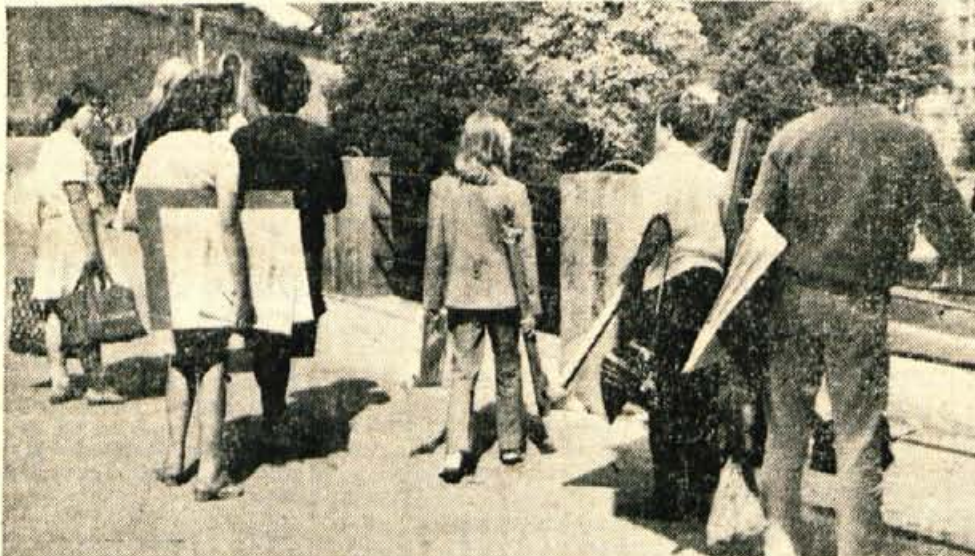
V soboto je potem helikopter s pilotom Andoljškom poletel še dvakrat, vendar ni bilo nobenih prometnih težav. Več dela pa so imeli miličniki v nedeljo. Takrat je prišla prav tudi pomoč iz zraka.

In ko sem potem doma razmišljal o takšnem usmerjanju prometa in o prvi vožnji s helikopterjem, sem šele docela dojel, kolikšna sredstva so včasih potrebna za varno, nemoteno in hitro vožnjo na cesti. In velikokrat vse to ne bi bilo potrebno, če bi bili vozniki malce previdnejši in morda tudi malo manj objestni za volanom. Res pa je tudi, da avtomobilisti niso na cestah zato, da bi bili lahko helikopterji v zraku, marveč so včasih helikopterji potrebni za urejanje prometa na cestah. In če je tako urejena prometna služba merilo za dobro organiziran promet v Evropi, potem lahko zapišemo, da smo se pri nas (posebno v Sloveniji) že močno približali evropskemu prometnemu poprečju.

A. Zalar

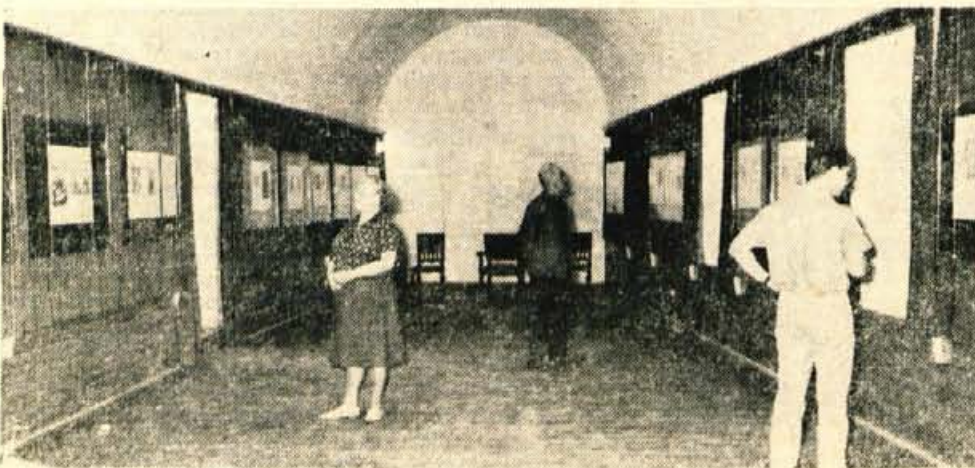

Tako kot vsako leto je bil tudi minulo soboto v domu Svobode v Stražišču koncert pevskih zborov šole Lucijan Seljak. Dirigent je bil Tone Dolinšek. — Foto: F. Perdan

Z razstavo na gradu, katere otvoritvi smo prisostvovali minulo nedeljo dopoldan, se je končala letošnja Mala Groharjeva slikarska kolonija, prva tovrstna slikarska prireditev na Gorenjskem. Spricho udeležbe, ki je preseгла vsa, tudi najbolj drzna pričakovanja — blizu 300 pionirjev iz vse Jugoslavije je prispelo v Škofjo Loko — in spricho izredne kvalitete del, razstavljenih v galeriji muzeja, lahko upamo, da ne bo zadnja. Edino, kar lahko očitamo organizatorjem, so nagrade. Dobila jih je le peščica mladih slikarjev, čeprav že bežen sprehod med prikazanimi izdelki pove, da dela zaradi velike izenačenosti ni mogoče ločevati na boljša in slabša. Drugič te napake ne gre ponoviti, saj utegne na mladega človeka zelo kvarno vplivati.

Fotografija prikazuje skupinico udeležencev kolonije med sobotnim slikanjem. (-ig). — Foto: F. Perdan

V novo urejeni dvorani radovljiške graščine je 24. maja gostovala znana instrumentalno-vokalna skupina iz Ljubljane Schola Labacensis — F. Perdan

Nagrada za pevski zbor kranjske gimnazije

Na osmem mladinskem pevskem festivalu, ki se je v nedeljo končal v Celju, je zbor kranjske gimnazije dobil visoko priznanje. V svoji kategoriji, to je med mešanimi pevski-

mi zbori, je zasedel prvo mesto in dobil srebrno plaketo. To je že drugo visoko priznanje zapored za pevski zbor na tem festivalu. Zbor vodi že štiri leta prof. Fabjan.

Lepa Vida v jeseniškem gledališču

Amatersko gledališče Tone Čufar na Jesenicah bo pomladanski del sezone zaključilo s premiero ljudske igre J. Tomažiča Lepa Vida. Premiera igre bo v sredo, 4. junija, nato pa se bo do konca tedna zvrstilo še šest predstav, nekaj organiziranih za jeseniške šole, druge pa za gledališki abonma.

Jože Tomažič, dolgoletni jeseniški režiser in dramatik, je snov za Lepo Vido povzel po znani narodni pesmi. Osnovni ideji neutešljivega hrepenenja ni dodal nobenih novih vsebinskih, niti izpovednih dimenzij, temveč je ostal zvest preprostem pravljicnemu okviru, v katerem se odvija zgodba o Lepi Vidi in njenem hrepenenju po lepšem in boljšem življenju in svetu. Krstna uprizoritev Tomažičeve Lepe Vide je bila že leta 1956 na Jesenicah in tudi zdaj po trinajstih letih jo spet režira avtor sam. Sceno je zasnoval Jože Bedič, kostumi pa so izdelani po os-

nutkih Mire Jarčeve. V naslovni vlogi nastopa Slava Maroševićeva v ostalih glavnih vlogah pa se bodo predstavili še kot mati Marjana Čebuljeva, kot kraljica Stanika Geršakova, kot Vidin mož Oto Gerdej, kot Maver Drago Vrhovnik in kot kralj Franci Pogačnik. V ostalih številnih vlogah nastopa do malega ves mlajši in starejši igralski ansambel jeseniškega amaterskega gledališča, dopolnjen še s člani folklornege ansambla jeseniške Svobode, ki bo v Lepi Vidi zaplesala dva plesa. Del glasbene spremljave pa je napisal Bojan Svetlin.

Sicer romantična, toda odsko razgibana in dramatična zgodba o Lepi Vidi bo za tiste ljubitelje gledališča, ki so jim pri srcu velika čustva in visoko poetični ideali, izjemno doživetje, vsem ostalim pa bo Lepa Vida lepo odsko podoživetje ene naših najlepših narodnih pesmi.

-nj

Ali je le cvetje...?

Počasi se pomika množica ljudi proti pokopališču. Po asfaltnem tlaku se slišijo le zamolki udarci čevljev. Vse naokrog tišina.

Cisto običajen pogreb, le da pred krsto ni vencev. Eden pokojnikovih najbližjih sorodnikov nosi v rokah šopek cvetic. Samo te cvetice in ničesar drugega.

Po končanem pogrebu se počasi raztepemo. Pogrebi se med pojto domov v manjših skupinah potihoma pomenkujejo. Pridružim se eni izmed teh skupin, ki razpravlja o tem, ali je lepo, da pokojniku ne privoščijo vencev in ali ni lepše in humanejše, da se denar za cvetje pokloni dobrodušni organizaciji. Mnenja so dokaj različna. Drug drugega prepričujemo. Eni zagovarjajo tradicijo, da že stoletja venci spominjajo na pokojnika, drugi spet trdimo, da je bolj prav, da se denar za vence pokloni dobrodušni organizaciji.

Toda nihče ni pri tem pomislil na pokojnikove želje. Mogoče je prav on zahteval, da ga pospremijo čim bolj skromno. Odrekel se je svojemu cvetju, odrekal se je včasih tudi lažnivemu blišču. Čeprav se ni sam odločil, kakšen naj bo njegov pogreb, so najbolje vedeli odločiti njegovi ožji sorodniki, ki so ga poznali, ki so z njim živeli.

Smrt je mogoče eden najintimnejših dogodkov v življenju posameznika, v življenju njegovih najbližjih. Zato naj bo intimen tudi spomin nanj.

Kljub vsemu smo ljudje včasih preveč egoistični. Vse bi želeli preurediti po lastnih željah. Včasih pa, na določene stvari gledamo tudi skozi svoje »komercialne« oči, ki nimajo nič skupnega s človeškim humanizmom in s človeško etiko.

Mnogo velikih mož iz zgodovine, katere že danes čislamo, ima skromno urejene svoje grobove, toda njihov delež, ki so nam ga zapustili, je velik. Tudi oni so bili ljudje z veliko humanizma v sebi.

M. Logar

Češkoslovaška pomlad 69

»Vrnite mi krono, zvezda je mrknila!« (2)

Izčrpani, vendar zadovoljni, ker nam je končno le uspelo, smo ob enih po polnoči zavrli pred Karlovo hišo. Kljub pozni uri sta inženir in njegova žena še vedno bedela. Navdušenju in rokovanju ni hotelo biti konca. Bogat prigrizek, nekaj steklenic odličnega piva ter kramljanja o popotnih vtisih so za nekaj časa razblinili utrujenost. Svitalo se je že, ko smo legli. Spanec je prišel naglo, kot bi čakal ob vzglavju. Niti naraščajoči hrup s pravkar vzdramljenih mestnih ulic ga ni mogel zadržati.

Dovožite mi, da za hip preneham naštevati, kaj vse smo

videli in doživeli med štiriinajstdnevnim bivanjem na

Akademski slikar Janez Ravnik

Za razstavo slikarjev amaterev iz radovljiske občine so v soboto, 24. maja, ob 18. uri odprli v avli osnovne šole Gorje umetniško razstavo akademskega slikarja JANEZA RAVNIKA z Bleda. To je pravzaprav nekakšna retrospektiva slikarjevega dela od 1955. leta dalje. Iz nje je mogoče razbrati tri stilno oblikovalna in tematska obdobja, ki se sicer razlikujejo po oblikovalnem pristopu do predmeta in snovi, medtem pa jih družijo enako tematsko izhodišče, sorodna filozofska izpoved in vseskozi poudarjena misel: narava in človek, njegova ustvarjalna veličina, ter usodna tragičnost, ki spremlja njegovo dejanje in nehanje. Navidezno opredeljuje Ravnikovo slikarstvo izrazita intelektualistična poanta, vendar pa je močno obarvana z liriko in s toplim barvnim spektrom.

Svojo ustvarjalno umetniško pot je slikar Ravnik začel še kot študent v Zagrebu. Slikarstvo ga je že tedaj mikalo in ga vznemirjalo. Z manjšimi presledki je oblikoval in delal vseskozi z dokajšnjo vpletenostjo in vztrajnostjo. V prvem obdobju se loteva alpskih motivov, privlači ga narava, v kateri je zrasel, poračeval pa se loteva notranje strukture materije, snovi in gmote. Očiten pa je tak pristop do materije kot notranji odraz slikarjevih spoznanj, pojmovanja narave in občutij, obenem pa razumevanja zakonitosti in neminljivosti stvarstva. Na to nas opozarjajo, dela: Alpska jezera, Trdnjava nad vodo, Soteska.

V nadaljnjem snovanju in poizkusih se ustvarjalcu nekako odmiha primarna struktura snovi ali motiva in se podreja osrednji tematski zasnovi, ki razkriva nadrealistične poglede na svet. Prevladuje barvna tonska skala. Pozornemu opazovalcu del te vrste ne uide nekoliko zastrta izpovednost, prežeta z intelektualizmom ter čustvenostjo. Primeri: Večni prestol, Bogata reka, Skopje, Propad kulture ipd. Najbolj obsežen ciklus iz leta 1967 ter 1968 obravnava neizčrpno tematiko

na osrednji moto: CLOVEK IN SPOMENIK. V tem zelo zanimivem ustvarjalnem obdobju obravnava slikar osnovne prvine človekovega dejanja in nehanja. S pronicljivo mislijo poskuša prodreti v smisel človekovega življenja in njegovega poslanstva; s slikarskimi prijemi ter oblikovalnimi predmeti simbolizira neki čas: EDIP, POMPEJI, vendar bi lahko njegova ustvarjalna izpoved veljala za vsak čas in za sleherni prostor pod soncem. S tem se slikarjeva izpovedna podoba in poanta dviga nad določen čas in prostor in s tem zadobiva občečloveški in splošno veljaven pomen. Slikarska izrazna sredstva vsebujejo literarne in zgodovinske elemente, ki jih vežejo in opredeljujejo na čas in prostor, poanta ali misel pa imata splošno veljavo in poudarjata človekovo veličino, njegov ustvarjalni vzpon in nepremagljivo duhovno moč. Vendar je človekovo dejanje izpostavljeno tragični usodnosti in silovitim pretresom, ki vodijo v zaton in uničenje in spet v novo vstajenje, preobrazbo in renesanso.

Človekov duh in njegova ustvarjalna moč vedno najdeto rešitve za prihodnost. Tako v slikarjevem zadnjem obdobju opazimo novo tematsko usmeritev, ki je sicer smiselno nadaljevanje prejšnjega: CLOVEKOV PRODOR V VSEMIRJE in njegov nepremagljiv ustvarjalni polet. Človek s skafandrom. In še drugi, nasprotni pol te misli: nasproti današnjemu tehničnemu svetu postavlja slikar primarno človeško čustvo ljubezni in materinstva, ki sta temeljni gibalci za človekov obstoj in srečo. To je tudi nekaka protitež brezčutju v današnjem tehničnem svetu.

Naša sodba o slikarjevem delu je sicer bolj fragmentarna kot celovit prikaz neke ustvarjalne misli, vendarle pa opozarja na nekatere temeljne značilnosti ustvarjalčevega dela, na aktualnost izpovedi ter na njeno pomembnost za današnji čas.

J. B.

Češkoslovaškem. Zelim tam namreč predstaviti našega gostitelja, moža, brez katerega bi — o tem ne dvomim — bil pričujoči potopis mnogo revnejši kot je sicer. Verjetno veste, kakšni so običajni izleti v tujino. Navadno se spremenijo v beganje od ene zgodovinske znamenitosti do druge, v romanje po srednjeveških cerkvah in gradovih. Oboroženi s prospekti in fotoaparati, prepoteni in utrujeni, buljijo turisti v freske, zvonike, spomenike, mostove, loveč besede zdolgočasnega vodnika. Ni časa, da bi pogledali okrog sebe in skušali spoznati tisti vsakdanji utrip življenja, ki ga mrzli zidovi (pa če so še tako razkošni) ne morejo izžarevati. Celotna slika o neki deželi in njenih prebivalcih utegne biti zato čisto zgrešena.

Karel, ki smo z njim prepotovali malone pol Češke, se je tega očitno dobro zavedal. Z njegovo pomočjo smo vsaj malo spoznali tamkajšnje ljudi, njih navade in mišljenje. Podobni so nam, a vendar tako drugačni. Tistega bradatega, čokatega drvjarja na primer, ki je lepega dne stopil k naši mizi in vprašal, če sme prisesti, zlepa ne bom pozabil. Moral sem z njim piti bratovščino, vzklikati Dubčku, Svobodi, Titu... Politiko ima možak v malem prstu, ko pa smo nazadnje začeli prepevati, me je postalo sram, ker je znal več slovenskih narodnih kot jaz. Nasploh so Čehi izredno razgledan, kulturne narod. — Kmet ali inženir, delavec ali zdravnik — oba sta enako dobro poučena o vsem. Enako dobro se razumeta na umetnost, obema je obiskovanje koncertov, razstav ter gledališč potrebna.

... IN KARIKATURIST JE MORAL ZA RESETKE

Po vsem, kar sem malo prej zapisal, bi morda kdo utegnil sklepati, da ves čas bivanja na Češkem nismo počeli drugega, kot sedeli in govorili, ali pa se brezciljno vozarili naokrog. Ampak za takšne čudake nas ne smete imeti. Zvesto sledeč Karlovi škodi je fiat s kranjsko registracijo obiskal mnogo znanih krajev. Tone in Janez sta si na primer želela ogledati slavno plzensko pivovarno in ker tudi jaz nisem imel nič proti, smo nemudoma krenili proti 60 kilometrov oddaljeni Meki ljubiteljev dobre kapljice. Prva stvar, ki me je tamkaj zbudila v oči, je bil velik Transturistov mercedes, stoječ pred vhodom v tovarno. Gnani od radovednosti smo skoraj stekli čez razežbeno dvorišče — dežurni uslužbenec nam ni dal težav — odprli neka vrata in se zna-

šli med člani pevskega zbora iz Sv. Duha. Kar je res, je res — svet postaja majhen, majhen, celo za Kranjce.

O sami pivovarni, o orjaških pečeh, kotlih, sodih in kleteh, kjer varijo in shranjujejo žlahtno pijačo, bi lahko napisal poseben članek. Vendar vam bom zaupal le nekaj: ni vsako plzensko pivo tudi zares iz Plzna! To je povedal eden od tovarniških strokovnjakov in pristavil, da se v marsikateri steklenici, opremljeni z imenom njihovega mesta, skriva tekočina, ki ima s Plznom kaj malo skupnega. Samo nalepki, kjer piše Prazdroj Plzeň in Pilsner Ulquell, sta jamstvo, da pije-te resnično originalno plzensko pivo.

Ko smo tisti večer — vsak ob svojem vrčku — sedeli v eni od rakovniških točilnic in skozi kopreno dimja opazovali gostilniški vrvež, se nam je pridružila dvojica že rahlo opitih domačinov. In tedaj sem spoznal eno izmed glavnih orožij, ki Čehom in Slovkom pomagajo tako mirno, a odločno prenašati usodo zatiranih — njihov smisel za humor. Morda so bile krive razgrete glave, morda mi (ali pa oboje), dejstvo je, da sta prišla začela razdirati šale. Ampak ne kake navadne, plehke šale, temveč žgoče in sila aktualne politične zbadljivke.

»Ste že videli čudovite freske, kakršne premore samo Praga? Se ne? To so mojstrovine slikarja El Grecka, narejene lani avgusta!« (El Greco je bil slavni španski mojster čopiča znan po svojih freskah, maršal Grecko pa je sovjetski obrambni minister. Za »El Grecko freske« so Pražani domiselno krstili od strojničnih rafalov prerošetan omet na pročelju nekaterih zgradb — op. p.)

Prvi možak se ni niti pošteno končal, že je drugi od nekdor privlekel scfedrano, nekaj mesecev staro številko humorističnega lista Dikobraz, zelo podobnega našemu Pavlihi, in jo razgrnil po mizi. Na naslovni strani smo zagledali karikaturu vsem dobro znanega leva, kakršnega ima ČSSR v grbu. Razoglavja žival rjove proti množici in zahteva: »Vrnite mi krono, zvezda je mrknila!« (Lev je včasih nosil na glavi krono, leta 1948, po zmagi socializma, pa so mu jo sneli in zamenjali z zvezdo — op. p.). Avtor risbe sedi danes za rešetkami, sem zvedel kasneje od Karla.

Tretja šala, ki pravzaprav ni šala, marveč resnična potegavščina, je plod ukaza, da mora med prvomajskimi prazniki pred vsako tovarno ali državno ustanovo viseti rdeča proletarska zastava, sicer zelo podobna ruski. Ljudje se s tem niso in niso mogli sprijazniti. K sreči je nekdo našel salomonsko rešitev. Rdeče zastave so res izobesili, ob njih pa še plaje in bele. Volk je ostal sit in koza cela. Vse tri barve sku-

paj namreč predstavljajo češko trobojnico.

AVTOMOBILSKI VETERANI

Med našim potepanjem po Češkoslovaški smo naredili mnogo kilometrov. Prijazni gostitelj nas je peljal zdaj sem, zdaj tja. Tako smo bili v Marianskih Laznih, razkošnem termalnem zdravilišču blizu meje z ZRN, polnim čudovitih baročnih palač, dvorcev in negovanih parkov. Čeprav kraj ni tako znan kot Karlovy Vary, čeprav je manjši, ga po razkošju in lepoti očitno prekaša. Tu se zdravi veliko Čehov, med sezono pa so hoteli polni tujcev.

Toda še bolj kot eksotične toplote me je navdušil grad Karlštejn, sveto in znana trdnjava, ki ima za seboj dolgo in pestro zgodovino. Bivališče cesarjev, kot mu tudi pravijo, so začeli graditi leta 1248, ga neprestano obnavljali in večali, dokler ni sredi 19. stoletja dobil sedanje podobe. Leta 1422 je trdnjava srečno prestala večmesečno obleganje husitov. Utrjenih, 6 metrov debelih zidov, ni bilo moč zrušiti niti z več centov težkimi skalami, ki so napadalci z njimi obmetavali grad. Ogled notranjosti te zgradbe je za vsakogar edinstveno doživetje. Bogato okrašene sobane, s poldragim kamenjem obložena cesarska dvorana (vanjo ženske niso smele stopiti), kapelica, polna draguljev, gigantske kleti, kipi, portreti vladarjev, freske, orožje, grbi — vse to naredi na gledalca mogočen vtis. Pravijo, da obiskovalcev nikdar ne zmanjka. Ob obokanem vходу se drenja celo našelje stojnič, prodajalci vabijo ključje in barantajo. Dvorišče so zavzeli študentje slikarske akademije, ki ponujajo reprodukcije grajskih fresk, akte ter krajine in ki so vas pripravljani za mal denar portretirati. Tako skušajo nekaj zaslužiti.

Tisto soboto, 3. maja, je bil naval izreden. Cele kolone avtomobilov, med katerimi so prevladovala prastare tatre in škode — prepričan sem, da bi čelo na našem rallyju veteranov, ki ga vsako leto prireja Tedenska tribuna, vzbujali pozornost — celi sprevodi čudnih krač na treh kolesih, motoristov, kolesarjev in pešcev, opremljenih za izlete, so zatrpali cesto ter dohode h gradu. Vse je nekam hitelo — od zaljubljenih parčkov do številnih družin. Čehi v prostem času namreč radi gredo v naravo, na svež zrak. Vsako priložnost izkoristijo, da obiščejo kakšno od svojih zgodovinskih znamenitosti. Ob nedeljah Jugoslovani deremo na nogometne stadione, naši severni rojaki pa v muzeje.

Ta dan smo se zapeljali tudi do mesteca Lány, rojstnega kraja Thomasa G. Masaryka, prvega predsednika češkoslovaške republike in si ogledali njegov spominski muzej. Toda kaj več o tem družici.

I. Guzelj

Voznik je zmanjšal brzino in Peter je spoznal, da imata le še kratek košček poti do ogla, okrog katerega sta ga tako vneto zasledovala Bender in Gregg. Sklonil se je naprej in potipal vozniška na ramo. »Izstopil bom tu, čakati vam ni treba.«

Korakal je po pločniku, ki se je lesketal od mokrote, za trenutek je postal v zatišju vhoda v neko vežo, da bi se izognil pljuskam in zrl po cesti, kjer zaradi dežja skoro ni bilo videti žive duše.

Ali se je Dargi že vrnil v Megleni krog, kdo bi vedel? Sicer bo pa to prav kmalu lahko zvedel. Pogledal je na uro. Višji inspektor Flagg je bil medtem prav gotovo že prišel v Metropoli in morda je že celo na poti sem. Zavihal je ovrtnik in nadaljeval pot. Sel je mimo širokih, s stariimi rezbarijami okrašenih vhodnih vrat, ki so bila čez dan zaprta s težkimi zapahi, do konca hišnih blokov, tam je zavil v stransko uličico, ki je peljala k dvoriščnemu poslopju. Tu so bili včasih hlevi, nanje je še spominjal iz kamnitih kock zložen tlak na dvorišče in neznatna okenca.

Dvorišče Meglenega kroga je oklep visok zid iz opeke, v njem pa so bile široke, zeleno pobarvane dveri. Pritisnil je na kljuko in čutil, da se vrata udajajo. Trenutek na-

je bilo tiho in nič se ni gnilo. Previdno je odprl vrata in pogledal v sobo, toda bila je prazna. Ravno nad to sobo je v prvem nadstropju Dargijeva soba. Počasi je lezel po stopnicah navzgor in že sredi stopnišča mu je v višini oči posvetil nasproti pramen svetlobe. Iz spodnje špranje vrat je svetila luč, torej je bil Dargi tu. Z dvema skokoma je bil vrh stopnic in odprl vrata. Soba je bila prazna.

Na Dargijevi pisalni mizi je gorela svetilka, poleg je stala steklenica s kozarcem in v pepelniku so bili še mrzli ostanki cigare, toda o lastniku Meglenega kroga ni bilo ne duha ne sluha.

Skrajno razočaran je stopil bliže. Trdno je bil prepričan, da bo našel tu Dargija in zdaj se je izkazalo, da so bila vsa njegova sklepanja napačna. Svetilka, ki je gorela na mizi, je pač gnala kazalec na števcu dalje, toda Dargi je najbrž pozabil ugasniti jo in se še ni vrnil. Nekaj časa je premišljal, potem pa segel po slušalki na telefonu. Komaj pa se je s prsti dotaknil aparata, se mu je zazdelo, da je slišal za seboj komaj zaznaven šum. Bliskovito se je obrnil.

Pred njim je stal mož s pištolo v krepki pesti.

»Nobenega koraka!« je gro-

od daleč slutil, kdo je Mortimer Chark. »Izza režečih se usten so se zabliskali beli zobje, ko je nadaljeval: »Tega ne ve niti Flagg. On sluti sicer, da se za tem skriva neka osebnost, ki je v zvezi s Scotland Yardom, s tem pa je tudi njegove modrosti konec.«

Petru se je pri tem presenetljivem odkritju začelo počasi jasiti in zdaj je spoznal, kako se je moglo zgoditi to in ono, kar mu je bilo prej nerazumljivo. Sale je zaradi svojega ključnega položaja lahko vedno že vnaprej od sebe odvrnil vsak sum, na drugi strani pa mu ni bilo težko priti do vseh informacij in jih brezobzirno uporabljati sebi v prid. Pri Scotland Yardu tedaj niso imeli samo enega zločinskega uradnika, temveč dva. Nenadoma se je domislil še nečesa.

»Vi ste bili tudi tisti, ki sem ga videl pri Rowe in Spenderju!«

Salejeve oči so se zožile. »Videl ste me?«

»Da, s ceste. Zagledal sem nekoga ob Rowejevem oknu in ko sem prišel v sobo, ni bilo v njej nikogar razen pisarja. Kljub temu pa sem vedel, da nekdo prisluškuje, le na to nisem mislil, da ste bili to vi.«

Sale je prikimal. »Da, bil

— Pokažite mu račun, da se bo nehal smejati!

Tudi Rolls Royce greši

Znano je, da angleška tovarna najdražjih avtomobilov na svetu Rolls-Royce brezplačno popravlja težje okvare na svojih avtomobilih, ker se drže gesla, da se njihovi avtomobili pač ne morejo pokvariti.

Pred kratkim pa je predstavnik tovarne povedal, da bodo ponovno pregledali vsa vozila znamke Silver Shadow in Bentil T, ki so jih proizvajali od leta 1966 naprej. Popravila bodo napako na mehanizmu za upravljanje. Tudi tretjina lastnikov teh dragih avtomobilov je zahtevala popravilo. Cene teh avtomobilov ne preveč sodobne oblike se sučejo od 19.000 dolarjev pa do 31.000 dolarjev.

Cigarete krajšajo življenje

V veliki raziskavi, v kateri je sodelovalo okoli milijon ameriških kadilcev, so ugotovili, da se za mlade ljudi petindvajsetih let življenjska doba krajša sorazmerno s številom pokajenih cigaret. Hud kadilec (40 cigaret na dan) živi povprečno štiri leta manj kot kadilec, ki pokadi le eno do 9 cigaret na dan. V primerjavi z nekadilcem pa hud kadilec živi osem let manj. Do podobnih ugotovitev so prišli tudi v Veliki Britaniji in Franciji.

Rak - bolezen 20. stoletja

Po podatkih ameriškega društva za boj proti raku je ta bolezen na drugem mestu med vzroki umrljivosti v ZDA. Na prvem so boleznir srca. Najbolj pogosten je rak na pljučih, saj zbolijo za to vrsto raka v ZDA na leto kar 59.000 ljudi. Pri življenju pa ostane le 5 ljudi na 100 obolelih. Pogostejše se pojavlja pri kadilcih. Na leto umre za rakom na dojki 29.000 žensk od 67.000 obolelih. Za levkemijo — rakom na krvotvornih organih — umre v ZDA letno 15.000 ljudi od 19.000 obolelih.

Najkrajši delovni teden

Ce bo uspela akcija sindikata delavcev v tobačni industriji v Zvezni republiki Nemčiji, potem bodo imeli tobačni delavci v ZR Nemčiji enega najkrajših delovnih tednov na svetu. Za sedaj imajo ta rekord gradbeni delavci v New Yorku. Delajo za polno plačo samo 35 ur na teden. Tako kratek delovni teden imajo še v državni administraciji Kanade ter nekateri delavci v Avstraliji. Predstavniki sindikata so zagrozili s stavko, če pogovori o skrajšanju delovnega tedna na 35,5 ur ne bi bili uspešni.

Po levi - po angleško

Britansko prometno ministrstvo je objavilo vest, da se Velika Britanija za sedaj še ne bo odločila za preusmeritev prometa z leve strani na desno. Britanija je ena redkih držav na svetu, če ne edina, kjer avtomobili še vozijo po levi strani. Angleži pa se te svoje navade ne drže zaradi njihove znane ljubezni do tradicije, pač pa bi jih preusmeritev prometa na desno stran drago stala. Potrebno bi bilo toliko tehničnih novosti in sprememb, da stroškov za njihovo izvedbo ne bi mogli opravičiti z nobeno gospodarsko koristjo.

62 MEGLENI KROG

to je že stal na dvorišče pred rdečo steno, iz opeke grajenega zadnjega dela Meglenega kroga. S poslopja je zrla vanj vrsta sivih, umazanih oken. Sumenje dežja na strehi in grgranje vode v zamašenem strešnem žlebu je bilo edino, kar je motilo tišino daleč naokoli.

Ko se je splazil bliže, je v dosegljiv višini odkril napol odprto okno. Zgrabil je okvir, se potegnil navzgor in zavihljal nogo čez rob. Prostor, kamor je bil prišel, so po vsej priliki uporabljali za ropotarnico, kajti v enem kotu je zapazil kopicico metel in drugega hišnega orodja. Ze je nameraval nadaljevati s preiskavo, ko je v drugem kotu zapazil stikalno ploščo in električne števec. Stopil je bliže in videl, da se kazalec na enem od števecv premika. To je pomenilo, da v tem trenutku nekje v Meglenem krogu gori električna žarnica. S ceste ni opazil nobene luči, toda Dargijeva soba ni imela oken na cesto.

Prišel je do vrat, ki niso bila zaklenjena in stopil na temen hodnik, ki je vezal zadnje poslopje s sprednjim. Ko je prišel do konca, je spet odprl vrata, in se začudil, ko se je znašel v veži Meglenega kroga, ki je bila zdaj ob dnevni razsvetljavi pusta in prazna. Tih je stopal po mehkih preprogah do Moranove pisarne, postal za trenutek in poslušal, toda vse

zeče zasikalo iz njegovih ust in Peter Rae se je v tistem hipu zavedel, da stoji pred njim morilec Mac Gratha in Chesneya Lisgarda. To je bil torej dolgo iskani, zahrbtni Mortimer Chark.

»Vi?« je šepnil skoro brezglasno.

In višji inspektor Sale je prikimal.

32.

Skoro celo minuto je stremel Peter, ne da bi se mogel ganiti, kakor vkopan, v to veliko, zajetno postavo pred seboj. Kakor v pijanosti so begale njegove misli, strašna ohromelost se ga je lotevala po vsem telesu, tako da prvi hip niti ni razumel, kaj se pravzaprav dogaja okrog njega. Končno je kakor iz velike daljave zaslišal svoj lastni glas: »Vi ste Mortimer Chark!«

Sale ga je gledal s popolnoma brezizraznimi očmi in prvokrat je Peter ugotovil, kako ledeno mrzle in krute so te oči in kakšna brezsrčnost se zrcali na tem obrazu. Potem je okrog Salejevih usten šinil prezirljiv posmeh.

»Da, jaz sem Mortimer Chark!«

Peter ni mogel razumeti in je zmajal z glavo. »Na to ne bi prišel niti v sanjah.« je dejal. »Vedno sem mislil, da je Dargi Chark.«

Sale je tehtal orožje v roki. »Kako neki bi tudi? Saj ni nikogar v Londonu, ki bi

sem tam, vendar nisem slutil, da me kdo opazuje.«

»Kasneje sem čakal na vas.« je nadaljeval Peter, toda v temi vas nisem mogel spoznati. Posebno inteligentno se nisem vedel.«

Višji inspektor Sale se je namrdnil. »Veste, Rae, vam res ni treba postavljati svoje lučke pod mernik, kajti edino vam bi se bilo pri pikl posrečilo, da bi me razkrinkali.« Pogledal je na pištolo. Peter si je obilnil osušene ustnice. »Vi ste bili tudi tisti, ki sem naletel nanj v parku. Vi ste bili stražmojster!«

Salejeve oči so se zlobno zasvetile. »Jaz sem bil to. In v tisti minuti ste že stali z eno nogo v grobu, Rae. Nož sem že držal v roki, ko sem videl prihajati tiste tri moške. Rešili so vam življenje.« — »Tako se je glasila tudi Flaggova teorija.« je ravnodušno pritril Peter.

Sale se je zdrznil. »Tako?« V njegovem glasu je spet zasikalo. »Kaj pa je dejal Flagg?«

»Domneval je, da je stražmojster bil Mortimer Chark, kajti pri pregledu vseh ljudi, ki so bili tisti večer v službi, nikakor niso mogli najti vam podobnega stražmojstra. On je bil prvi, ki je trdil, da je tisti policist moral biti tudi Mac Grathov morilec.« Peter je umolknil in opozoval Saleja. »Kaj pa je pravzaprav tičalo za vsem tem, Sale,« je vprašal nato.

Tradicija tržiškega čevljarstva (23)

Neuspel protestni shod v Ljubljani

Ko se je tudi v Trzinu zvedelo, da je Tomaž Bata dobil dovoljenje za gradnjo tovarne čevljev v Jugoslaviji, je skupina domačinov pod vodstvom ravnatelja meščanske in strokovne nadaljevalne šole Albina Lajovica sklenila povabiti Bato, naj zgradi tovarno v Trzinu. V Zlin so poslali spomenico, da je Trzin že iz davnih časov središče proizvodnje čevljev ter da je tam še več kot 30 čevljarških mojstrov z večjim številom pomočnikov in z razvito hišno proizvodnjo copat in otroških čevljev.

Zastopnik Bate T. Maksimovič je prišel v Trzin in se pogajal z Antonom Jelencem za odkup njegove hiše na tedanjem Glavnem trgu (zdaj Trg svobode), da bi jo preuredil v tovarno čevljev, v kateri bi bil Jelenc poslovodja.

Vendar je Bata končno spoznal, da lega Trzina ne ustreza njegovim načrtom. Trzin je tudi preblizu meje, dovoz surovin z juga in transport izdelanega blaga bi bil predrag, razen tega tovarna sredi mesta ne bi imela možnosti za povečanje. Prav zaradi tega se je Tomaž Bata odločil in potem tudi zgradil veliko tovarno čevljev v Borovem ob Donavi, blizu Vu-

kovara, in sicer okrog leta 1932.

SMRT PETRA KOZINE

Sredi vsega tega dogajanja je Peter Kozina 21. februarja 1930 umrl. Vzrok nenadne smrti je bila menda zastrupitev z ribami. Odšel je v prezgodnji grob mož, poln lepih načrtov za nadaljnji razvoj podjetja in čevljarške industrije sploh, star šele 54 let.

Bata takrat še ni imel dograjene lastne tovarne pri nas, že pa je začel širiti po Jugoslaviji mrežo prodajalnih svojih izdelkov. Prav zato je morala tudi tovarna Pe-Ko gledati na to, da čimprej razširi svoje prodajno omrežje. Do konca leta 1932 so zato odprli več prodajalnih čevljev

v Sloveniji in v ostalih krajih države.

TRZISKO ČEVLJARSTVO IN BATA

Tovarna Pe-Ko se ni dala zaplesti v konkurenčni boj z Bato, kot je to storilo nekaj drugih podjetij v Sloveniji, ki so zato propadla. Tovarna Pe-Ko je izdelovala dobro, solidno obutev; njeni čevlji so bili dražji kot Batini. Trziškimi obrtnimi čevljarjem tovarna Pe-Ko ni odjedala zaslužka. V Trzinu je bila nekaj let pred 2. svetovno vojno le prodajalna Pe-Ko, Bata pa na srečo ni bilo. Prebivalstvo mesta, zlasti pa okolice je še vedno rajši nosilo solidno izdelane čevlje po meri, posebno kmetje, gozdni delavci itd.

Najhujšo konkurenco Bate so občutili tisti čevljarji, ki so izdelovali čevlje za izvoz. Kjerkolj se je pojavila Bata, trgovina, tam so cene čevljev padle. Potrošniki — slabo plačani delavci — so seveda raje kupovali cenejše Batave čevlje, čeprav so bili slabši. Naročila čevljarjem so začela izostajati. Posledica tega je bila, da so mnogi pomočniki ostali brezposelni. Na obrtni nadaljevalni šoli so bili leta 1933 le trije čevljarški vajenci. Še dobro, da

se Bata ni naselil v Trzinu samem; v tem primeru bi bilo še slabše.

Ker je Bata občutno konkuriral čevljarjem v vsej državi, zlasti pa še slovenskim, je bilo leta 1932 sklicano v Ljubljani protestno zborovanje zoper Batavo poslovanje. Iz Trzina se nas je peljalo v Ljubljano poln tovarnjak čevljarjev. Med zborovanjem in med klici »Dol z Bato!« je nekdo predlagal, naj gremo po zborovanju disciplinirano protestirati pred palačo Kranjske banske uprave in zahtevati, naj oblast izžene Bato iz države. K besedi se je oglasil tajnik zbornice za trgovino, obrt in industrijo dr. Pretnar, ki je rekel med drugim:

»Dvanajst let prepozno ste prišli. Če bi leta 1920, ko se je Bata pojavil v Beogradu, složno nastopili vsi čevljarji Jugoslavije, bi morda uspeli. Danes pa nima noben protest nobenega pomena več, ko pa veste, da Bata plača državi več davka kot vsi drugi čevljarji skupaj.«

Mirno smo se odpeljali domov in z vztrajnim delom v borbi za obstoj le dočakali, da se je stanje nekoliko izboljšalo v letih pred drugo svetovno vojno.

V šolskem letu 1934/35 zaradi premajhnega števila čevljarških vajencev nisem imel pouka zanje. Ko pa se je stanje malo izboljšalo, je bil na strokovni nadaljevalni šoli spet uveden pouk. Omenjeni dve leti pa sem hodil ob nedeljah dopoldne poučevat čevljarške vajence v kriško strokovno nadaljevalno šolo, ker je bilo vajencev v Križah več kot v Trzinu. Z vajenci kriške šole sem na binokošni ponedeljek napravil peš izlet čez Ljubelj v Borovlje.

Strokovna nadaljevalna šola v Križah je leta 1935 prenehala s poukom. Od tedaj naprej so vajenci hodili v tržiško strokovno šolo.

Andrej Tisler

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)

IV. DEL

7

Slavko je Slovenec, pripada slovenskemu ljudstvu, zato čuti z domovino svojega ljudstva.

Domovina pa ni prazna beseda! Človek trepetajo zanj, posebno še, če domovine večjih in velikih ljudstev z njegovo malo domovino nimajo poštenih namenov in če jo hočejo razkosati in počasi izbrisati s sveta.

In italijanska gospoda ni do slovenskega ljudstva prav nič rahločutna in obzirna. Zanje so Slovenci barbari, vredni prezira in zaničevanja.

Ali ni Slavko tega okusil že v Trstu, ko ga je mama skupaj z Bajberlovim Ivančkom vpisala v italijanski otroški vrtec?

Ali ni njega in Ivančka sramotila vrtnarica in ju potem celo kaznovala, ker sta se med seboj pogovarjala slovensko.

Tudi italijanski otroci v vrtni so ju potem na vrtnaričin namig zasmehovali.

Vrtnarica jih je vzgajala v sovraštvo do vsega, kar je bilo v Trstu slovenskega, čeprav italijanski otroci, ki niso hodili v vrtec in s katerimi se je Slavko igral in ob katerih se je naučil italijansko, niso bili drugačni kakor sam in niso nikogar sovražili.

»Prijetelji so mi bili, kakor sem jim bil tudi sam prijatelj.«

Toda, kdo ve, če so še taki in če jih v teh letih, ko je živel na Bavarskem, ni spremenila šola.

V takih mislih grize Slavko peresnik, namesto da bi pisal. Toda moral bo. Čas ga prijanja. Če je napisal (strmi v napisano), da je očetova domovina Bavarska, potem mora napisati še nekaj besed o svojem očetu.

Moje oče je bil grafični delavec. Na mamino željo, da bi šel v Trst, je odpovedal službo v

Grazu in se zaposlil v Trstu. A kaj ko je v tiskarni, kjer je delal, kmalu zmanjkalo dela in je moral drugam. Zaposlil se je na Tirolskem, v Innsbrucku, a se je zgodilo isto kakor v Trstu. Tako smo se zopet vrnili v Trst, a smo ga, kakor vem od mame, že po dveh srečnih letih morali zopet zapustiti. Oče je šel že prej, z mamo pa sva prišla šele kasneje za njim v Graz. Toda ko sva prišla, kakor mi je povedala mama, je bil oče zopet ob delo. Le s težavo je potem našel zaposlitev v Hartbergu, kjer nam ni šlo slabo in bi najbrž ostali tam, ko bi ne umrl lastnik tiskarne. Novi lastnik očetovega dela ni potreboval. Megleno se spominjam, da je takrat mama mnogo pre jokala. Danes razumem. Skrbi so jo mučile. Tudi oče je bil mračen. Najbrž so ga beganja za delom in kruhom zagrenila, da je govoril: »Delavec nima domovine!« Dokler se nam sreča ni nasmehnila v Trstu.

»Res, v Trstu sem bil srečen.«

V Trstu je bilo lepo. Spominjam se, da sem takrat sanjaril, da bi postal ladjski strojnik, tak, kakršen je bil gospod Bajberle, pri katerem smo stanovali. V Trstu sem nekaj časa obiskoval italijanski otroški vrtec, kjer je bil slovenski vrtec družbe svetega Cirila in Metoda predaleč. Toda tu me je začela vrtnarica kmalu zasramovati, ker sem s prijateljem Ivančkom, sinom gospoda in gospe Bajberle, govoril slovensko. Celó kaznovala me je. Potožil sem mami. Mama se je zelo razburila, šla v vrtec in povedala Italijanki, da smo Slovenci prav tako ljudje kakor Italijani in da živimo prav tako kakor oni v tržiškem mestu, ki je na strnjem slovenskem ozemlju. Bil sem vesel, ker me je mama potem vzela iz vrta. Lahko bi živeli v Trstu srečni in brez pomanjkanja, ko bi ne izbruhnila vojna. Oče je moral v Nemčijo. Tudi midva z mamo sva šla za njim. Na Bavarskem pa sem doživel bridke in težke dni in šele tu globoko v sebi začutil, kje je moja domovina ...

»Zares,« preblisla Slavko. Na Bavarskem je domovino v resnici občutil. O tem bi lahko pisal, pisal brez profesorjevih napotil, pisal iz srca.

In že mu drsi peresnik po papirju:

Ne, domovina ni prazna beseda. Šele v tujini se tega človek globoko v sebi zave. Zlasti še, če se sreča z ljudmi, ki mislijo, da so kot pripadniki velikih narodov, nekaj več in da imajo zato pravico zaničevati pripadnike drugih manjših narodov. Ne samo italijanska vrtnarica v Trstu, tudi na Bavarskem v očetovem rojstnem kraju, v Penzbergu, so bili taki, ki so menili, da je Nемеc prvi za bogom, in so kmalu začeli zaničevati mojo mamo s »šlavino«, podobno, kakor zaničujejo italijanski prenapeteži v Trstu in Gorici Slovence s »ščavci«. In ker so nemški prenapeteži v Penzbergu s takimi zaničljivkami govorili o mami, so njihovi otroci začeli zaničevati še mene. Ko sem, potožil to mami mi je ona na to rekla, naj se za take zaničljivke ne zmenim, pa tudi da me zaradi takih vzdevkov ni treba biti sram, ker sem Slovenec. Ker nisem imel prijateljev, mi je prijateljke nadomeščala mama, mi pripovedovala slovenske pripovedke, ki jih je v otroških letih slišala ali prebirala sama. Tako sem spoznal zgodbo o študentu iz Trente. Njegovi usodi in črnih prerokbah, ki čakajo naše ljudi, kadar bodo prišli v naše kraje kozjebradi ljudje, ki me spominjajo vojakov, ki jih sleherni dan srečujem. Naj se ne zgodi, da bi bili to tisti, ki jih je napovedal trentarski študent. Zelim si, da bi tudi kmalu zapustil naše slovenske kraje. Poleg zgodbe o študentu iz Trente mi je iz tistih dni ostala najbolj v spominu prelepa Bajka o zlatorogu in dobrih triglavskih ženah.

Ti dve bajki in druge so me spominjale Borjane in domačih gora, domovine, v katero sva se nameravala z mamo vrniti že tedaj, ko je oče dobil vpoklic v vojsko in odšel na fronto, a mama je to preprečila vojna, ki jo je cesarstvu napovedala Italija in ki je potem vse do lanskega novembra divjala v naših krajih in jih puščala. Zaradi te vojne sva bila z mamo zelo nesrečna. Trepetala sva za usodo maminih domačih, dokler nama niso s pomočjo rdečega križa sporočili prek Svíce, da so vsi živi in na varnem. Toda najino trpljenje v tujini ni bilo vseeno nič manjše. Kmalu sva prejela novice, da je oče pogrešan. Zaman sva ga iskala s pomočjo rdečega križa. Še danes ne veva o njem ničesar, čeprav upava, da je ostal živ in se bo morda kmalu vrnil, če se že ni, iz francoskega vojnege ujetništva.

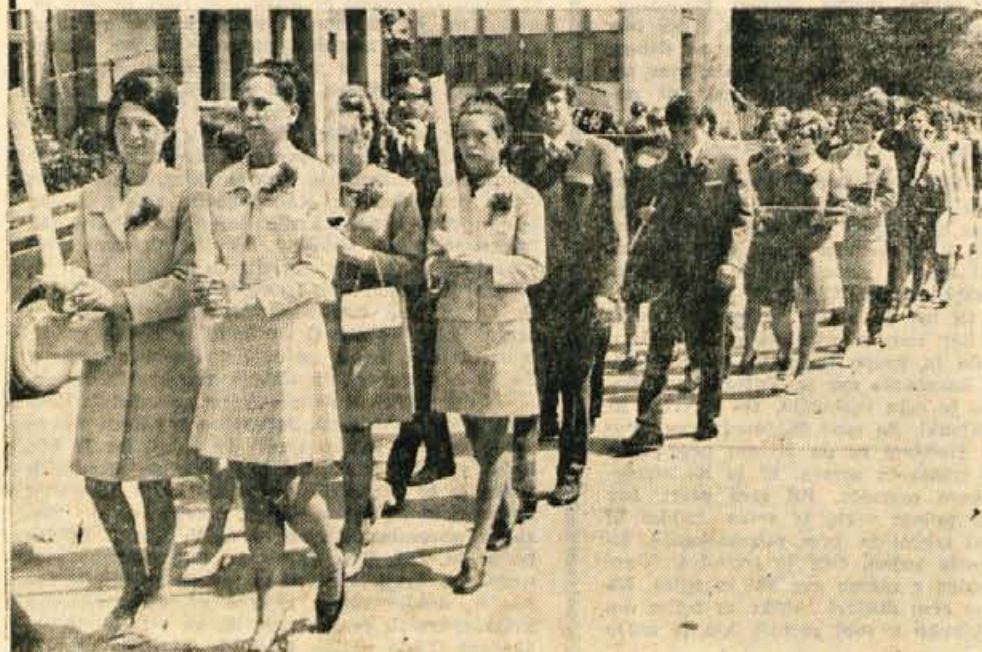
Se zadnjič si privzdimo čase in si napijmo v spomin na breskrbne dijaške dni. Zadnjič si nazdravimo, saj se bomo kmalu razkropili po vseh koncih in se bomo srečevali le še na ulici ali na obletnicah mature. Še zvoki »Gaudemus igitur«, še zadnja preizkušnja znanja na maturi in postali bomo zreli v pravem pomenu besede... (vig). Foto: F. Perdan

**Gaudemus igitur,
iuvenes dum sumus —**

ali po naše:

**Veselimo se torej,
dokler smo še mladi —**

S svečami in krsto se sedaj poslavljamo od učilnic, od cvetov, šolskih nalog in tihih vaj. Zal to slovo ni dokončno, kajti čez nekaj mesecev nas bo spet čakalo učenje, takrat za spoznanje težje in celovitejše — iz maturantov in maturantk se bomo prelevili v bruculje in bruce. Zato pa sedaj še tri mesce brezskrbnih počitnic, zabave, kovanja in mladostne norčavosti. (vig). Foto: F. Perdan

Roparski zaklad

JULIUS
MADER

7

»Kako težke so bile te palice, ki ste jih imeli v kleteh?« hoče vedeti Dodd.

»To so bile običajne palice, ki so v prometu med emisijskimi bankami. Kolikor vem, imajo različno težo. Mislim, da tehtajo zlate palice morda 20 kilogramov. Tako sodim. Sicer pa se to da izračunati. Če...«

Dodd ustavi Funkovo zgovornost z usmerjenim vprašanjem: »Dobro, odgovor zadostuje. Toda, ko ste bili v kletih — ali niste nikoli opazili stvari, ki sem jih omenil, dragulje, cigaretno doze, ure in podobno?«

Funk hlastno: »Nikoli! Nikoli! Jaz sem bil sploh vsega morda štiri ali petkrat v kletih in še to le zato, da bi obiskovalcem pokazal to zanimivost.«

Dodd je dvignil kazalec. »Vi trdite pred sodnim zborom, da niste kot vodja reichsbanke nikoli opravili pregleda, da se tako izrazim, nad zakladnico in preverili kritje! Ali niste nikoli opravili inšpekcije nad vsebino, preden ste izdali potrdila? To je vendar redni opravek vsakega odgovornega bankirja. Kaj lahko na to odgovorite?«

Zakladnik nacistov modruje: »Ne, nikoli. Poslovanja reichsbanke tudi ni vodil predsednik, ampak direktorij. Jaz se tudi nisem zanimal za posamezne posle, posebno pa ne za različne prodaje posameznih zlatih predmetov v manjšem obsegu. Če so prispele večje količine zlata, je to opravil direktorij; te posle je vodil direktorij in mislim, da je v posameznih primerih bil verjetno obveščen tudi samo odgovorni direktor, referent ali pooblaščenec direktorija.«

»Dobro, o tem bomo še govorili. Sedaj pa, ker se ne spominjate, da bi bili kdaj koli imeli opravka z blagom, ki sem ga bil opisal, naj mi bo dovoljeno, da vam prikažem film o nekaterih predmetih, ki so bili najdeni v kletih banke, ko so jo zavzele zavezniške čete.«

S temi besedami mu je Dodd vzel besedo in se obrnil k sodniški mizi. »Prosim, gospod predsednik, da dovolite obtožencu, da sede nazaj v vrsto, da bi si lahko bolje ogledal film in osvežil svoj spomin.«

Predsednik je pokimal. Dva krepka ameriška vojaška policista sta odpeljala obtoženega Funka na sedež poleg njegovega advokata dr. Sauterja. Dvorano so zatemnili, nakar so se na filmskem platnu pokazala večkrat zavarovana vrata trezorja, popolnoma zaščitenega pred bombami. Kamera je posnela posamezne komore, predeljene z masivnimi železnimi rešetkami. Bančni uradniki odpirajo varnostne ključavnice. Zarometi obsvetijo vsebino komor. Vse se iskri in blešči od zlata, diamantov, briljantov, rubinov, smaragdov, srebra in platine. Nekateri kupi dragocenosti sploh niso sortirani, kakor da bi jih pravkar tja nasuli ali kakor da bi jih pustili presenečeni tatovi. Neki ameriški vojaški uradnik seže v ta kup in pomoli roko pred objektiv. Vidimo dragoceno biserno ogrlico, štiri zlatnike po 10 frankov iz leta 1862, rubinasto broško in dva zlata zoba.

S tem so odpadli zadnji dvomi. To, kar je bilo spravljeno v fašistični banki, so naropali skrunilci mrličev.

V dvorani je spet dnevna svetloba.

Predsednik sodišča prekine molk. »Gospod Dodd! Domnevam, da boste pojasnili, kje je bil ta film posnet.«

»Gotovo,« je odgovoril Dodd. »O okolnostih, v katerih je bil ta film posnet, kdo ga je posnel in zakaj, bom predložil uradno zaprišeženo poročilo; trenutno pa lahko sporočim sodnemu zboru, da je bil film posnet v Frankfurtu na Meini, ko so zavezniške čete zavzele mesto in vdrlje v trezorje reichsbanke.«

Dodd se je spet obrnil k Funku. »Sedaj, ko ste videli te slike o rečeh, ki so bile najdene pred približno enim letom v kletih vaše banke, ste se pač spomnili, da ste imeli tam štiri ali pet let, morda so bila samo tri leta ali nekaj več, take predmete?«

Funk tarna: »Jaz nisem kaj takega nikoli videl. Imam pa vtis, da izvira velik del stvari, ki so bile prikazane na filmu, iz depojev. Ljudje so imeli v reichsbanki na tisoče depojev, zaklenjenih depojev, v katerih so bili nakit in druge vrednosti, kakor smo tu videli, verjetno deloma skrite vrednosti, ki bi jih bili morali izročiti, tuj denar, devize, zlatnike itd. Pri nas je bilo, kolikor se spominjam, na tisoče depojev, v katere banka ni imela vpogleda. Torej jaz od vsega tega, kar je bilo na filmu, nisem nikoli videl niti enega samega predmeta in nimam pojma, od kod te stvari izvirajo, komu pripadajo, niti kako so bile uporabljene.«

»To je zanimivo,« je rekel Dodd s svojim občudovanjem vrednim mirom. »Ze včeraj sem vas vprašal in vas zdaj ponovno vprašujem: Ste že kdaj slišali, da bi kdo prinesel v banko svoje zobe, da bi jih tam shranil?«

DELO BO V KRATKEM IZSUO PRI ZALOŽBI BOREC

Samotar Lojze iz jame

Ljudje imamo različne načine življenja. Običajno si omislimo družino in stanovanje v ozkem sosedstvu. Človek je pač že po navadi družabno bitje. Med nami pa so tudi taki, ki si začrtajo svoj način bivanja, ali pa ga jim življenje samo. Za nas so posebej zanimivi, čeprav oni po svojem pojmovanju žive navadno. Eden takih je prav gotovo Lojze iz jame.

Obiskal sem ga, ko je bila lepa sončna nedelja. Njegov dom leži v čez dvesto metrov dolgi gramozni jami na Drnovem; to je polju, ki se razprostira od Mengša navzgor proti Suhadolam in Mostam. Kot je Lojze sam izmeril s koraki, je do prvih hiš več kot kilometer.

Našel sem ga sedečega ob robu gramozne jame, ko je ravno cepil divje jabolko. Delal je, da je za cepljenje najboljše čas, ko jabolka cvetijo. Cepilno smo si naredil kar sam. V gozdu nabere smrekovo smolo, jo doma prekuha in doda še mast. Menda je boljše in trajnejše kot kupljena. Prijazno me je povabil naj stopim z njim v »njegov« jama.

Gramozno jama so še do nedavna izkoriščali. Ob južnem robu je še »odprta«, drugače pa so dno in ostali robovi porasli s travo, rožami in posajeni z drevjem. Nekako na sredini jame stoji zidana hiša, v kateri je prosto-

ra nekaj kvadratnih metrov. Na betonski plošči, ki rabi za streho, se ovija gozdna trta.

Lojze iz jame si bo čez dve leti naložil šesti križ. V obraz je ogorel in zguban. Drži se rahlo sklonjen naprej. Njegovе oči pa so iskrive in polne življenjskega ognja. Z nekoliko zato govorico je vedno pripravljen povedati, kako živi in zakaj je ostal v gramoznici. Hišica je nekdanj rabila za shrambo orodja, ki so ga rabili pri nakladanju in razkladanju peska. Lojze se je kmalu po drugi svetovni vojni vrnil iz Nemčije, kjer je delal kot rudar v obupnih razmerah. Dobro se še spominja, da je moral cel teden delati za kilogram kruha in dva kilograma krompirja. Doma v Mostah pri Komendi ni mogel ostati, ker ni bilo prostora. Okoliščine so ga torej prisilile, da je popravil hišico v jami in se tam začasno nastanil. Hodil je delat na Duplico, pozneje v mengeško drevnico, v tesarsko podjetje v Mostah, nazadnje pa je bil zaposlen kot delavec v gramozni jami, kjer prebiva. Nekako z njegovo upokojitvijo, so jama tudi zaprli.

Podoba jame je počasi spreminjal sam. Zasadil je več sadnih dreves, najrazličnejše rože, si uredil drvarnico, majhno njiivo in poti. Jabolka in hruške mu zdaj — po več kot dvajsetletnemu

bivanju — že dobro rode. Z zaskrbljenostjo mi je pokazoval krošnje, katere je poškodovala letošnja huda zima. Tudi zajci so mu naredili nekaj škode. Ko smo pri sadju — za cepitev je daleč naokoli poznan kot pravi mojster.

Prav gotovo lahko cenimo srčno kulturo nekoga tudi po gojenju ptic in rož. Za oboje je Lojze že od nekdanj navdušen. Na vseh močnejših drevnih je pritril lično izdelane ptičje hišice. Da ne bi do njih mogle podlasice, je dober meter od tal okrog debel zabil železne trakove razperjene navzven. Prebivalci hišic so mu posebej zdaj hvaležni, saj bi drugače težko preživeli zimo. Jama je tako slišati kot ena sama ptičja pesem. Lojzetu je le žal, da je preveč vrabcev v njih. Menda se vsako pomlad vrabci in škorci stepejo za hišice na deblih. Odnehati morajo seveda radi ali neradi vrabci.

Se toplejšo prijetnost pa dajo jami rože. Največ jih ima posajenih okrog svoje male hiše. Zanje ima urejeno mesto v večdesetih traktor-skih plaščih, ki jih je zunanje strani pobarval. Velikonočnice, mačehe, nageljni, vrtnice... vseh, pravi, še sam ne pozna po imenih — mu skozi vse leto delajo družbo s svojo lepoto. Uredil si je tudi majhno toplo gredo, kjer vzgaja občutljivejše rože.

Se preden niso iztebili grobelj z Drnovega, pravi Lojze, je okrog njegovega domovanja bilo veliko fazanov, zajcev in tudi srne so prišle. Pozimi jim je pomagal s krmom. Menda so ga prišli prositi čisto do vrat. Zdaj jih je dosti manj. Vseeno pa ga obiščejo še kdaj taki prijatelji. Fazanka vali tik za njegovo hišo. Pravi, da se mu živali zelo smilijo in ne bi mogel mikdar nobene ubiti.

Na njivici, ki jo je naredil sam z dovozom prsti na gramoz, je posadil nekaj malega krompirja. Ob severnem robu pa je pripravil nekaj metrov dolg in dober meter širok pas zemlje za fižol. Zanimivo je, kako zatira plevel. Na zemljo je posul čez in čez žaganje. Plevel ne more prebiti te plasti, fižol pa lahko. Tako ga ni potrebno okopavati, žaganje pa hkrati pognoji za naslednje leto.

Njegova hišica je dobila pred leti tudi številko. Ker leži jama na suhadolskem polju, spada pod Suhadole, čeprav so vas Moste bližje. Za hišno številko Suhadole 65 ga je že precej stalo. Pravi, da se od pokojnine, čeprav je bolj skromna, da živi, saj je navajen na trdo življenje. Rad bi videl, da bi poštar nosil pošto k njemu in je ne bi puščal pri njegovi sestri v Mostah. Gotovo bo sedaj, ko ima moped, rad ustregel kljub razdalji Lojzetovi želji. Naj mimogrede omenim, da drugače preživi Lojze pozimi in poleti vse dni v jami, ali tam pač, kjer dela, le kuha

si ne sam. Za to skrbi njegova sestra.

Nekaj bi kmalu pozabil. Kadar utegne, se usede pred hišo na klop in si nabaše pipo. To mu je velik užitek. — Ko sem ga slikal, je povedal, da se je tudi sam ukvarjal nekdanj s tem. Zdaj pa je predrago in tudi drugega dela ima dovolj.

Po stezi, ki jo je kot bližnjico napravil v hrib, me je pospremil na polje. Ponosen mi je pokazal pisane njive, nad katerimi bedijo: Krvavec, Kamniško sedlo in Velika planina. »A ni lepo!« je po-

kazal najprej na venec planin, nato pa na »svojo« jama. Moral sem mu pritrditi.

Tak je torej Lojze škrjanc, ali Lojze iz jame, kot mu pravimo. Uredil si je svoj način življenja in našel svoj smisel. Po eni strani ima prav, saj tako res lahko najde mir in odkriva vse skrivne čare, ki jih vsebuje narava. Samotno polje, drevesa, divje živali, rože, ptiči so njegovi prijatelji. Pa tudi v vasi ga ima vsakdo rad, saj je poznan kot tih, miren, delaven in pošten človek.

I. Slivec

TEHNIŠKA ŠOLA ZA KEMIJSKO, METALURSKO, RUDARSKO, LESNO IN PAPIRNO STROKO V LJUBLJANI, ASKERČEVA 7/I

razpisuje vpis v 1. razred

V šolskem letu 1969/70 bomo sprejeli naslednje število učencev:

na kemijskem odseku	165 učencev,
na metalurškem odseku	35 učencev,
na rudarskem odseku	35 učencev,
na lesnem odseku	100 učencev,
na papirnem odseku	35 učencev

Pogoji za sprejem:

1. Uspešno dokončana osemletna osnovna šola.
2. Z uspehom opravljen sprejemni izpit iz materinske in matematike. V skladu s statutom šole bo sprejemni izpit v primeru, če se bo prijavilo več kandidatov, kot je za posamezni odsek razpisanih mest.
3. Kandidat ne sme biti starejši od 18 let in mora biti telesno in duševno sposoben za študij izbrane stroke.

Kandidati naj za sprejem izpolnijo predpisane obrazce, ki jih je izdala državna založba Slovenije, in naj jih, kolkovane s 1,00 din državne takse, oddajo v šolski upravi. Prijave morajo biti oddane v dneih 18., 19 in 20. junija 1969 v dopoldanskih urah (od 8. do 12. ure). Prijavi je treba priložiti: spričevalo o dokončani osemletni osnovni šoli (original), izkaz o uspehu in vedenju ter po možnosti rojstni list.

Vsi prijavljeni kandidati se morajo zglasiti na šoli dne 25. junija 1969 ob 8. uri. S seboj naj prinese nekaj pol papirja in pisalni pribor; to bodo potrebovali pri morebitnem sprejemnem izpitu. Le-ta bo obsegal učno snov osnovne šole iz slovenskega jezika in matematike. Dne 25. junija popoldne bo objavljeno, kateri učenci bodo sprejeti. Istega dne bo tudi vpisovanje sprejetih kandidatov.

Podrobnejši opis šolanja in zaposlitvenih možnosti za absolvente posameznih odsekov je objavljen na šolski oglasni deski.

Kandidati, ki so doma izven Ljubljane, in žele biti sprejeti v šoli tehniških šol, naj istočasno z dopisom na šolo vložijo prošnje za sprejem neposredno v upravi doma: Ljubljana, Vidovdanska 7.

V šolskem letu 1969/70 bo mogoč tudi vpis v naslednje oddelke za izobraževanje odraslih:

- v oddelek tehniške šole: za kemijsko stroko v Ljubljani,
- v oddelek delovodske šole za lesno stroko: v Ljubljani, Skofji Loki in Mariboru,
- v oddelek rudarske nadzorniške šole v Ljubljani.

Prijave za vpis na te oddelke bo sprejemala uprava šole od 23. do 30. junija 1969. Oddelke bo šola odprla le, če se bo prijavilo dovolj kandidatov.

Vse informacije glede študijskih pogojev na oddelkih za izobraževanje odraslih dobe kandidati v upravi šole v Ljubljani, Askerčeva 7/I, za rudarsko nadzorniško šolo pa tudi na upravah rudnikov Slovenije.

Tine Dolar - Čiro je med vojno prehodil pot od borca, kurirja, sekretarja okrajnega komiteja do pomočnika politkomisarja brigade. V današnjem sestavku objavljamo njegove spomine iz dni, ko je bil kurir jeseniškega okrajnega komiteja

Bil sem kurir komiteja za jeseniško okrožje

30. decembra 1942. leta je bil Cankarjev bataljon na Jelovici nekje nad Dražgošami. Prebivalci so se pripravljali na praznovanje novega leta, kolikor se je pač dalo praznovati v vojnih letih, mi pa smo ugibali, kako dolgo bo še trajala vojna. Trdno smo bili prepričani, da je to zadnje leto vojne, čeprav so bili Nemci daleč v osrčju Sovjetske zveze. Slišali smo za težke boje pri Stalingradu, čeprav smo šele kasneje doumeli, da se je prav pri Stalingradu vojna sreča obrnila nam v korist. Nemcem je primanjkovalo vojakov, zato so mobilizirali naše fante in jih pošiljali na rusko fronto. Mnogi so takoj odšli v partizane, drugi pa so se jim priključili, brž ko so prvič prišli na dopust. Vse to je zahtevalo večjo aktivnost naših političnih delavcev na terenu.

Tistega mrzlega decembrskega dne me je komandant Cankarjevega bataljona obvestil, da se moram nemudoma javiti na okrajni komitej v Jesenicah. Povedal mi je, da

so me določili za kurirja okrajnega komiteja. Na to dolžnost so me postavili, ker sem dobro poznal teren pod Karavankami. Menda ni potrebno posebno omenjati, da so bili za kurirje določeni samo najboljši, vzdržljivi, zaupljivi in vztrajni borci. Morali so biti neustrašni, poznati so morali pota in ljudi. Jaz sem jeseniški okoliš zelo dobro poznal, pa tudi bližnje gozdove in prebivalce. Komandantu sem omenil, da ne poznam dobro poti do Radovljice, kajti nikdar prej nisem bil v gozdovih nad Dražgošami. Zaprozil sem ga, naj mi dodeli vodiča do Radovljice.

S Sonjo na pot

Moje razgovor s komandantom je slišala partizanka Sonja. Borci se je verjetno dobro spominjajo, ker se je kasneje poročila s Krtinom, poveljnikom Prešernove brigade (po vojni je za posledicami nesreče umrl v Kranju, Sonja pa dela v tovarni Sava, Kranj).

Sonja je bila doma iz neke vasi blizu Jamnika. Prostovoljno se je javila, da me spremlja do Jamnika. Še isti dan popoldne sva s Sonjo šla na pot. Vso pot je močno snežilo. Gazila sva globok sneg. Utrujena in premočena sva se zvečer oglasila na njenem domu. Domači so naju začudeno pogledali. Menili so, da sva prišla za novo leto na obisk. Res me je mikalo, da bi dan ali dva ostal v topli izbi in se grel na kmečki-peči, zobal domače dobrote in da bi nadaljeval pot šele, ko bi se vremeboljšalo. Žal so bile to le novoletne želje, saj me je zavest, da sem borec, partizan, silila naprej, kamor me je poslalo vojaško poveljstvo. Sonjin brat je bil takoj pripravljen, da me spremlja do železniškega predora pri Radovljici. Do tja sva hodila vso noč. Snega je padlo že 70 centimetrov. Ob močnem sneženju sva gazila pot, pri tem pa večkrat zašla. Od časa do časa sploh nisva vedela, v katero smer greva. Zjutraj okrog petih sva prišla do železniškega podvoza pri Radovljici, od tam naprej pa sem sam nadaljeval pot.

Bombe pod glavo

Po globokm snegu sem se prebijal sam mimo Radovljice proti Begunjam. Na polju, nekje pri Novi vasi, sem zagledal senik. Na silo sem odprl vrata, se zakopal globoko v seno in trdno zaspal. Pred tem sem pripravil tri bombe, puško in pištolo, da bi jih lahko takoj uporabil, če bi me sovražnik sledil po snegu. Zbudil sem se šele ob treh popoldne. Skozi špranje sem ogledoval okolico. Snežilo ni več. Daleč naokrog je bilo vse mirno. V mraku sem nadaljeval pot. Desna noga mi je začela pešati. Nič več nisem mogel gaziti snega. Spomnil sem se, kako sem nekoč na Silvestrovo plesal in se veselil v družbi prijateljev, zdaj pa sem bil sam sredi zasneženih poljan brez pomoči, brez hrane in pijače, izčrpan ter bolan. Ker nisem mogel več gaziti snega, sem od Hlebe do Zabreznice šel po glavni cesti. Kako nevarno je bilo to, me lahko razumejo samo tisti, ki so bili decembra 1942. leta partizani. Deset dni sem ostal pri Pavli Kokalju na Selu pri Zirovnici. Okrajnemu komiteju sem sporočil, da pridem, ko bom ozdravel.

Okrajni komitej je bil za Ajdno nad Potoki. Takrat je bil sekretar komiteja Karel Preželj, Jeseničan, ki je padel aprila 1943. leta ob nemškem napadu na partizansko tehniko v Mišakah pri Podnartu. Preželjev namestnik je bil Venigar s partizanskim imenom Gabrin. Njemu sem izročil potrdilo štaba Cankarjevega bataljona, da sem do-

ločen za kurirja okrajnega komiteja. S Preželjem in Venigarjem se tokrat nismo prvič srečali. Ze prej smo bili skupaj v Cankarjevem taljONU, ko je bil le-ta še pod Karavankami.

Raztrganec Glažar me zasleduje

Preželj me je natančno seznanil s kurirsko potjo, povedal mi je, kje je javka, oziroma zveza z drugimi kurirji. Moja kurirska pot je vodila iz Ajdne prek Belskega polja do Save, nato prek Save in mimo Blejske Dobrave na vrh hriba nad Blejsko Dobravo. To je bila zelo nevarna in težka pot. Na zvezo sem šel dvakrat na teden. Posebno nevarno in težko je bilo januarja, februarja in marca; nevarno zato, ker bi me po snegu lahko sledili, težko pa zato, ker sem se vsakič ob Savi sčel in gol gazil strupeno mrzlo Savo, obleko pa sem nesel na ramenih. Savo sem bredel ob večerih, ko je bilo 15 stopinj mraza ali pa še več, jaz pa sem najmanj štirikrat tedensko moral gol bresti vođo. Vsakič sem trepetal od mraza in preklinjal Hitlerja in njegove pajdaše, ki nam ne dajo mirno živeti. Ko sem prilezel iz vode, sem se skrtil v najbližje grmovje ali drugo skrivališče in se hitro oblekel. Najrajši bi urno stekel naprej, da bi se ogrel, toda teči nisem smel, ker sem moral biti kot kurir zelo previden. Večkrat sem menjal smer in pot, da bi zmešal sledi. Hodil sem po ledu in potokih, kjer se niso poznale stopinje. Raztrganec z razvpltim vodom Glažarjem so me dva meseca zaman zasledovali. Želeli so me dobiti živega ali mrtvega. Vedeli so, da sem kurir. Cakali so me vsepovsod. Res sem imel srečo, da se nismo srečali. Morda zato, ker sem večkrat menjal poti. Na Blejski Dobravi sem imel dobre obveščevalce. To so bili Tine Dreža, Milan Bagatelj, Ivan Selan in Detela. Leti so me točno obveščali o premikih nemške policije in raztrganec. Ko sem prvič šel čez Savo, me je spremljal Cimpkov Boris s Potokov. Boris me je kljub mrazu in nevarnosti peljal ob Savi gor in dol ter mi pokazal ugodna mesta za gaz prek reke. Cimpkov Boris je tako dobro poznal Savo na tem področju, da mi je povedal za vsak večji kamen v vodi. Sploh je bil Cimpkov Boris vodnik, terence in obveščevalec, kakršnega smo si lahko samo želeli.

Sumljivo letalo nad Ajdno

Janez Šmid, politični delavec, me je večkrat opozarjal, naj bom previden. Če bo kdaj napaden

okrajni komitej, me je opozarjal Šmid, »skoči v to smer.« Pokazal mi je goste smrečice, ki naj bi me zaščitile v primeru napada.

16. marca 1943. leta je vzniklo lepo sončno jutro. Marčevske noči so bile še vedno mrzle, zato smo bili vedno dobre volje, kadar se je izza gora nasmehnilo sonce in nas gredo s toplimi žarki. V taborišču okrajnega komiteja smo bili Gabrin, sekretar komiteja, Franc Papler-Boris iz Zirovnice, Janez Šmid in jaz. Franc Papler je bil določen za kurirja, ki bo nosil pošto prek Karavank na Koroško. Taborišče je bilo dobro skrito in zakrinkano med smrekami. Okrog popoldne se je nad nami pojavilo letalo. Nad Ajdno je letelo z zaprtim plinom, da ga ne bi slišali. Sekretar komiteja ga je opazil in rekel: »Čiro, to je sumljivo. Le kaj leti nad nami brez ropota?« Ko je letalo, ki smo mu pravili lojzek, prvič preletelo nad Ajdno, smo bili vsi v taborišču. Menili smo, da nas iz letala niso mogli opaziti. Gabrin je pa le menil, da letalo ni tako nedolžno kot je videti, zato je naročil meni in Tonejčku, naj greva na rob Ajdne, odkoder je dobra razgledna točka, opazovat, če je kaj sumljivega v dolini.

Ko sva z Borisom prišla na opazovalno točko, že sva v daljavi zaslišala rafale. Le kaj se dogaja nad Smokuškim vrhom, sva ugibala, medtem pa že opazila, da se ponovno približuje letalo. »Lojzek« se je zopet približeval Ajdni z zaprtim plinom. Z Borisom (Tonejčkom) sva se skrila pod smreko, ko pa se je letalo oddaljilo, sva zopet ogledovala okolico. Nad Smokuškim vrhom so še vedno odmevali posamezni strel. Kasneje sem zvedel, da so nad Smokuškim vrhom Nemci streljali na partizana Gabrijela Dežmana, medtem ko je komandir čete Planinc dobil cel rafal iz brzostrelke v nahrbtnik, njega pa niso ranili.

Napad na komitej

V partizanih je bila navada, da smo v okolici taborišča vedno pobrali suhljad brez ljubja. Spotoma ko sva se z Borisom vračala v taborišče, sva tudi pobrala suhljad. Komaj sva se približala bivaku na deset metrov, že so tik naju počuli strelji. Zaslišala sva povelje: »Halt, Hände hoch. Waffen ablegen! (Stoj, roke kvisku. Odvržita orožje)« Tisoč me sli mi je švignilo skozi glavo. Smrt z brzostrelkami in puškami je stala pred nama. Ne spominjam se ničesar drugega kot to, da sem zdel knil: »Boris, skoči.« V hipu sva bila na tleh, nad najinimi glavami pa so zaživigale svincenke. Zavallila sva se v jarek, nato pa v vozno pot.

ki naju je ščitila. Bežala sva nazaj, odkoder sva prišla. Midva sva se srečno umaknila, kasneje pa sem zvedel, kako je bilo z drugimi. Sekretar je skočil v hrib navgor in se tudi srečno izmuznil iz obroča. Le Janez Smid je imel smolo. Prav Smid, ki me je vedno opozarjal, naj bom previden. Skočil je v smer gostih smrekic, tam pa je bila zaseda.

Skočil je ravno med Nemce. Zasišli smo obupni kriki. Vedeli smo, da se je Janezu nekaj strašnega zgodilo. Menili smo, da je bil ranjen. Nemci so še dolgo na slepo streljali po gozdu. Kot sem dejal, so Janeza Smida ujeli. Kasneje smo zvedeli, da so ga dobro zvezali, nato pa peljali privezanega na vrh kot žival skozi Potoke do Zirovnice, od tam na jeseniški gestapo. Smida so razkazovali ljudem, češ, poglejte, kakšni so gošarji. Smid pa je hodil dostojanstveno. Molčal je med potjo, molčal je na gestapu. Gestapovci niso od njega zvedeli ničesar. Izdal ni ničesar, čeprav so ga zverinsko mučili. Janez Smid, komunist in borec, je tragično, a herojsko preminil v zaporu.

Sedem novincev

En dan pred opisanim dogodkom smo iz Lesc in Radovljice dobili sedem fantov, ki so se priključili naši borbi. Dobro se spominjam, da je bil med njimi neki študent medicine, ki je bil po vojni zdravnik na Golniku. Novinci so prvo noč prespali v bližini bivaka okrožnega komiteja na Ajdnu, seveda jim tega nihče ni povedal. Fante smo nameravali drugi dan poslati na Pokljuko in Jelovico. Med napadom Nemcev na okrožni komite so ostali novinci skriti, čeprav niso vedeli, zakaj gre. K sreči jih Nemci niso odkrili.

Ko sva se s Tonejčkovim Francom izvlekla iz ognja, sva se nemudoma napotila k novim borbom. Vesela in srečna sva bila, ko sva jih zagledala zdrave in ne preveč prestrašene. S Francom sva jih odpeljala proti Valvasorjevi koči, ker na Ajdnu ni bilo več varno. V gozdu smo čakali, da se bo stemnilo. Zvečer smo krenili proti Potokski planini, nato smo se po strmini spustili proti železniški progi in cesti, prebrdli smo Savo in mimo Blejske Dobre okrog desetih zvečer prispeli na Vršnje, kjer je že čakal gorjanski kurir, ki je fante odpeljal naprej v partizanske enote na Jelovico.

Jeseniški okrožni komite je spomladi 1943. leta zajemal vasi od Rateč do Radovljice, Bled, Gorje in bohinjski kot. Vasi od Radovljice naprej so spadale h kranjskemu okrožnemu komiteju. Ta-

ko sta vasi Lancovo in Kamna Gorica spadali h kranjskemu okrožnemu komiteju. Član okrožnega komiteja so bili odgovorni za določen sektor. Za Jesenice sta bila zadolžena Preželj in Kečžar, za Radovljico Venigar, za Gorje pa Hribar in Božo Ambrožič za Zirovnico do Lesc Ivan Gašperin-Mitja, vseh pa se ne spominjam. Člani okrožnega komiteja so občasno prihajali na sedež komiteja po navodila ali pa so se udeležili raznih sestankov oziroma posvetovanj.

V drugi polovici februarja 1943. leta sem spremljal Ivana Hribarja iz Gorij, člana okrožnega komiteja, z Ajdne na Vršje. Tam naju je že čakal gorjanski kurir, žal se njegovega imena ne spominjam, vem pa, da je kasneje padel v borbi. Tako smo kurirji spremljali politične funkcionarje in jih varno vodili po skritih kurirskih poteh. Toda ne vedno.

Nekega dne v drugi polovici marca 1943. leta je gorjanski kurir pripeljal s seboj prvoborca Franca Jerala z Jesenic. Na vrhu Vršja nad Blejsko Dobravo mi je Jerala začel pripovedovati, zakaj se je vrnil v domači kraj. Povedal je, da je bil na Primorskem v brigadi in da ga štab brigade pošilja na delo na teren, ker je preveč izčrpan. Jerala naj bi torej pomagal okrožnemu komiteju širiti ideje osvobodilne fronte v jeseniškem okolišju. Nekaj časa sva se pogovarjala, nato pa mi je Jerala dejal, da gre za nekaj dni domov na Jesenice, da bi se doma preoblekel, umil, pregal uši in se vsaj enkrat dobro najedel. Zmenila sva se, da se najdeva točno čez teden dni na istem kraju.

Kako so Nemci ujeli Jerala

Ko sem se vrnil v komite, sem tovarišu Venigarju dejal: »Pomoč prihaja«. Vsi so takoj prisluhnili novici. »Jerala je določen za politično delo pri komiteju. Pripeljal ga bom čez sedem dni«. Novice, da bo prišel Jerala na okrožni komite, so bili vsi zelo veseli. Z Jeralo smo bili prejšnje leto skupaj v Cankarjevem bataljonu. Poznali smo ga kot dobrega tovariša in hrabrega borca.

Točno čez sedem dni sem šel zopet na zvezo na Vršje. Pred odhodom mi je Venigar, sekretar komiteja, naročil, naj se zglašim na Dobravskem polju, ker me bodo tam čakali mladinci. Tine Dreža je res pripeljal skupino mladincev na ilegalni sestanek, jaz pa sem jim kot star in izkušen borec pripovedoval o nalogah OF in mladine v boju za osvoboditev domovine. Tako sem se eno uro zamudil na sestanku z mladinci. V poznih večernih

urah sem nadaljeval pot na vrh Vršja. Z gorjanskim kurirjem sva bila zgovorjena, da drug drugega čakava od devete do enajste ure zvečer. Če v tem času enega ali drugega ne bo, je to pomenilo, da ga tega večera ne bo; pa naj bo to zaradi delovanja sovražnika ali pa zaradi kakšnega drugega vzroka.

Tistega večera sem prišel na zvezo okrog desetih. Previdno sem se približal kraju javke in čakal gorjanskega kurirja in Jerala z Jesenic. Bilo je temno kot v rogu in nenavadno mirno. Nekje v daljavi sem zaslišal biti cerkveno uro, ki je odbila enajsto, nato pa še polnoč. Kako to, da kurirja ni, sem razmišljal, še bolj čudno pa se mi je zdeto, da ni Jerala, saj sva bila vendar točno zmenjena za današnjo večer. Previdno sem zapustil javko in se potihoma vračal skozi gozd proti Blejski Dobravi. Najprej sem potrkal pri tovarišu Selanu. »Tine, ne hodi po vasi,« mi je vzemirjeno dejal, »vsepovsod je polno Nemcev.« Čez nekaj trenutkov sem že potrkal na okno aktivistu Deteli. »Tine,« mi je zašepetal Detela skozi okno, »hitro, toda previdno se umakni iz vasi, pa pazi, da ne prideš v zasedo. Meni pa se le ni tako mudilo. Zaprošil sem ga za skodelico kave in griljaj kruha. Šele ko sem popil kavo, sem previdno zapustil vas in se prek Save vrnil na komite.

Na komiteju sem tovarišu Venigarju poročal o vsem, kar sem zvedel in doživel na poti. Povedal sem, da ni bilo na zvezo niti gorjanskega kurirja niti Jerala. Ljudje so mi pripovedovali o nemških patroljah, jaz pa nikjer nisem srečal sovražnika. Vse skupaj se nam je zdelo precej sumljivo.

Tri dni pozneje me je sekretar Venigar poslal v mojo domačo vas na Selo pri Zirovnici. Venigar mi je naročil, naj se zglašim pri Mazovcu, ki naj poišče, kaj se je zgodilo na Blejski Dobravi, da ni bilo Jerala in kurirja. Pri Mazovcu sem potrkal na okno Mazovčeve hčerke Pavle, ki je bila naša aktivistka. »Ja, ali nisi zaprt v Begunjah,« so bile prve njene besede. Bila je tako presežena, da nekaj časa sploh nisva govorila. Čeprav sva bila soseda, mi nekaj časa ni zaupala. Slišala je namreč, da so na Vršju ujeli kurirja okrožnega komiteja. Zato je Pavla menila, da so me Nemci pripeljali iz Begunje kot provokatorja, da trkam na okna aktivistov. S težavo sem jo prepričal, da pred tremi dnevi Nemcev sploh videl nisem, če pa so koga ujeli, potem so lahko samo gorjanskega kurirja ali Jerala. S to novico sem se vrnil na komite. Kmalu smo zvedeli, da je gorjanski kurir blizu javke na Vršju opazil Nemce,

zato se je previdno oddaljil od javke. In končno smo zvedeli žalostno novico, da je v begunjskih zaporih prvoborec Franc Jerala. Tistega večera je Jerala prišel točno ob devetih zvečer na Vršje, kakor sva bila dogovorjena. Ker sem imel sestanek z mladinci na Blejski Dobravi, sem prišel uro kasneje. Jerala se je usedel na štor in me čakal. V trenutku so ga v temni noči obkolile neznane sence, ga zgrabile in zvezale. V zaporu Jerala nekaj dni ni hotel povedati svojega imena. Nemci so menili, da imajo v rokah kurirja okrožnega komiteja. Hudo so ga mučili, toda Jerala je junaško vzdržal udarce in ni ničesar izdal. V zaporu ga je prepoznal neki zapornik in tako so Nemci zvedeli, koga imajo v rokah.

Aprila 1943. leta so Nemci pripravljali večjo hajko na Jelovico in Pokljuko. Ujete partizane so silili, da bi bili za vodiče. Kot nagrado so jim obljubljali pomilostitev oziroma življenje. Tudi Jerala so odpeljali v Radovljico in ga silili, da bi izdal svoje tovariše. Ker Jerala na to ni pristal, so ga peljali nazaj v begunjske zapore. Tam je bil nekaj dni zaprt skupaj s Srečkom Sorlijem z Blejske Dobre. Jerala je Sorliju pripovedoval, kako so ga ujeli in ga silili, da bi bil za vodnika nemških enotam pri ofenzivi na Jelovico.

Franc Jerala je bil zadnje dni aprila 1943. leta ustreljen kot talec v Logu v Poljanski dolini, pokopan pa je v Dragi. Tako se je končalo življenje starega komunista, predvojnega revolucionarja. Jerala je bil rojen 1900. leta v Besnici pri Kranju. Kot 14-letni fant se je zaposlil v jeseniški železarni. 1938. leta je bil sprejet v KPJ. Okupacija je dočakal kot delavec v kamnolomu, ker pa ga je gestapo nameraval aretirati, je odšel v partizane.

Na Vršju Nemci niso čakali Jerala, temveč kurirja okrožnega komiteja. Ker je bila javka na Vršju strogo zaupna in le redkim znana, se nam vsiljuje vprašanje, kako so Nemci zvedeli za to javko. Na to vprašanje že med vojno ni bilo težko odgovoriti. Znano je, da so kurirji po tej poti večkrat peljali funkcionarja Ivana Hribarja, Gorjanca, iz Gorij. Ranjenega, ustreljen je bil skozi pljuča, so ujeli Nemci. Nekaj časa so ga zdravili na Golniku, da bi ga lažje zasliševali. Kmalu so po Gorjah sledile množične aretacije. Verjetno je, da je Hribar med drugim povedal tudi za sedež okrožnega komiteja, ki so ga nato Nemci sredi marca napadli. Od Hribarja so zvedeli tudi za ime okrožnega kurirja in javko nad Blejsko Dobravo, saj je večkrat potoval s kurirji. Tako je v zasedo padel Jerala, če-

prav so čakali drugega kurirja, oziroma mene.

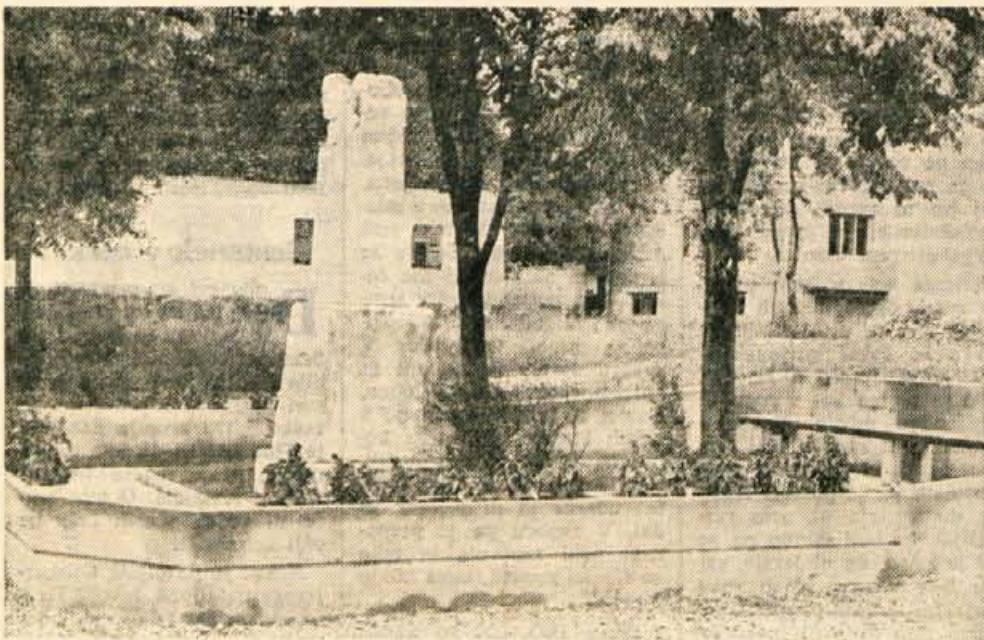
Tako mi je pripovedoval nekdanji kurir okrožnega komiteja Tine Dolar iz Zirovnice. Zanimivo je njegovo pripovedovanje, kako se je med vojno sestajal z mamo.

Sestanek v cerkvi

Dolarjevi so pred vojno in med vojno stanovali v majhni mežnariji na Selu pri Zirovnici. Mama je bila invalid brez desne noge pod kolonom. Kljub temu je vsako jutro zvonila dan. Ko je Tine odšel 1942. leta v partizane, se je mama večkrat z njim sestajala. O tem nihče ni vedel, včasih celo ne ožji sorodniki.

Nekoč je poveljnik Cankarjevega bataljona dovolil Tinetu, da je šel za dva dni domov, da se preobleče, očisti in da prinese s seboj kaj za pod zob. V tistih časih so Nemci kaj radi postavljali zasede v bližini hiš, iz katerih je bil kdo partizan. Tine je bil silno previden. Prek vrtove se je med drevjem prilpil do cerkvenega zida (ograje). Tudi po pol ure je prisluškoval, če se bo kaj premaknilo v okolici. Nato je plezal po zidu do stopnic, ki vodijo v zvonik. To pa je tik poleg same vaške poti, nasproti mežnarije. Tam, kjer stopnice vodijo v zvonik, je krov cerkve tako blizu, da se je Tine lahko prijel za tramove in se po njih splazil v podstrešje cerkve. Zjutraj je ponavadi vedno zvonila mama. Z leseno ного in palico se je počasi vzpenjala po stopnicah. »Mama, tu sem,« ji je zašepetal sin. Mati ni pogledala v podstrešje, saj bi jo lahko kdo opazoval. Po vasi je zvonilo, zvonilo pa je tudi mamino srce, saj je slišala glas sina. Mirno se je vrnila v kuhinjo, skuhala čaja, vzela s seboj dobro malico, vse to lepo zavila v krpe in počasi šla proti cerkvi. V roki je držala tudi metlo, tako da so vsi videli, da gre čistiti prah po cerkvi. Na krovu cerkve je odprtina, skozi katero se da priti s podstrešja cerkve. Tako sta se mama in sin partizan lahko brezskrbno pogovarjala. Če bi slučajno kdo vstopil v cerkev, bi mama na krov začela brisati prah, Tine pa bi se skozi odprtino splazil nazaj na podstrešje cerkve. »Bolj varnega skrivališča v vasi ni bilo,« se spominja Tine, »ne bi se bal tudi, če bi Nemci obkolili vas in naredili preiskavo. Komu pa bi padlo na um, da bi stikal na podstrešje cerkve, saj za odprtino ne vedo niti vaščani.« Opoldne je mama v cerkev skrivaj prinesla kosilo, zvečer pa še večerjo in malico za na pot ter druge potrebščine. Česa vsega se človek v stiski ne spomni.

zapisal sosed
Jože Vidle

Spomenik Simonu Jenku v Podrečju. — Foto: F. Perdan

Proslava ob stoletnici smrti Simona Jenka

Prebivalci krajevne skupnosti Mavčiče bodo v nedeljo, 8. junija, praznovali krajevni praznik. Letos pa bodo praznovanje združili še s proslavo ob 100. obletnici smrti pesnika Simona Jenka.

Za letošnjo obletnico so se v Mavčičah pripravljali skoro eno leto. Ze lani so namreč imenovali poseben odbor, ki je imel nalogo urediti okolično spomeniško krajevno skupnost. Tovarš Srečko Berglez, upravitelj šole v Mavčičah, ki je hkrati predsednik pripravljalnega odbora za proslavo, je izdelal načrt za ureditev spomeniške oziroma Jenkovega gaja v Mavčičah. Načrt je odobril tudi Zavod za spomeniško varstvo v Kranju in prav te dni končujejo še zadnja dela pri spomeniku. Za ureditev bodo porabili okrog pol milijona starih dinarjev, za nedeljsko proslavo pa so namenili okrog 300 starih tisočakov. Nekaj denarja bodo menda dobili od Zavoda za spomeniško varstvo in od kranjske občinske skupščine, ostanek pa bo prispevala krajevna skupnost.

Na nedeljski proslavi ob 14. uri pri pesnikovem spomeniku na Podrečju bodo nastopili godba na pihala in štirje pevski zbori: pevski zbor France Prešeren iz Kranja, Lucijana Seljaka iz Strazišča, pevski zbor iz Medvod in plonirski pevski zbor šole Mavčiče. Pozdravni govor na proslavi bo imel književnik France Bevk, o pesnikovem delu pa bo govoril književnik dr. France Bernik.

Ko smo se pred dnevi pogovarjali s predsednikom pripravljalnega odbora za proslavo tovaršem Srečkom Berglezom, nam je povedal, da so se na proslavo dobro pripravili in da bodo razen

vseh prebivalcev krajevne skupnosti povabili nanjo tudi predstavnike občinske skup-

ščine in kranjskih občinskih organizacij.

A. Z.

Stavba kovaškega muzeja v Kropi je potrebna popravila

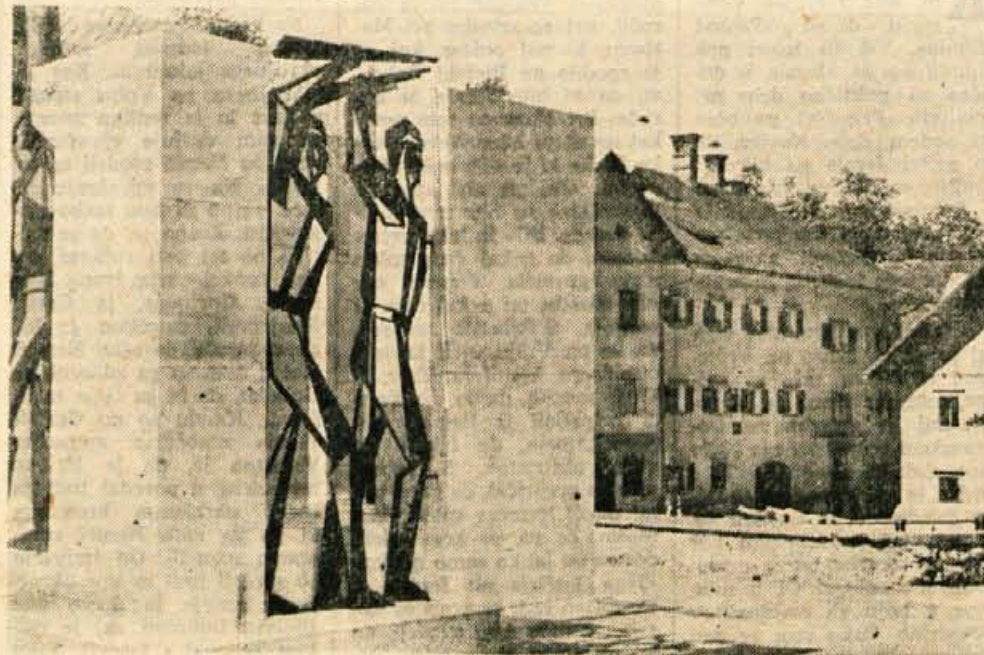
Pred dnevi smo obiskali Kropo in se ustavili tudi v Kovaškem muzeju. Ravnatelj muzeja Justin Ažman nam je prijazno razkazal muzej in povedal, da je obisk v muzeju vsako leto večji. Letos pričakujejo, da si bo muzej ogledalo okrog 15 tisoč obiskovalcev.

Povedal pa nam je tudi, da je stavba, v kateri je muzej, potrebna popravila. Popraviti bi bilo treba streho, žlebove, stopnišča in mansardo. Proračun za ta popravila znaša

dva milijona starih dinarjev. Zal pa se lastniki stavbe — teh je namreč več — ne morejo zediniti, kdo naj bi krił stroške za popravilo. V prtiličju stavbe, kjer je Kovaški muzej ima gostinske prostore umetno kovaštvo UKO, razen muzeja pa je v stavbi še 7 lastnikov stanovanj.

Nekateri menijo, da bi bilo najbolje, da bi zasebni lastniki stanovanja dali v last splošnemu ljudskemu premoženju in tako laže omogočili popravilo stavbe?!

A. Z.

Kropnikski razglednica — Foto: F. Perdan

CERKLJE — Pred dnevi so delavci SGP Projekt iz Kranja začeli preurejati staro cerkljansko šolo v sodoben trgovski preskrbovalni center. V tej novi trgovski hiši, ki bo odprta do krajevnega praznika v jeseni, bo moč kupiti prav vse, kar lahko nudi veletrgovina Živila Kranj. Ta je tudi investitor.

HRUSICA — Živinorejci na Hrušici imajo svojo planino pod Rožco. Tja gonijo živino tudi iz Plavških rovt. Dogovorili so se že o popravilu ograda. Na Hruški planini je prostora za 80 glav govedu, vsako leto pa se jih tam pase okoli 60. Letos se bo paša začela sredi junija, za ovce pa se je začela že sredi maja. Na planini bi radi preturedili tudi pastirsko kočo, pa za to ni denarja. KZ Jelovci so predlagali, da bi posekali nekaj redko rastočih smrek okoli pašnikov ter les uporabili za popravilo pastirske kočice. - bb

Jože Stare s Koprivnika že 15. let izdeluje gorjuške pipe.

Najmlajši slovenski pipar

Pred kratkim je na Garjušah umrl v 77 letu starosti Janez Beznik, ki je od rane mladosti izdeloval daleč po svetu znane gorjuške pipe. Gorjuše so bile nekoč vas umetnikov-piparjev. Tež umetnosti sta v vasi ostala zvesta le še dva vaščana, in to Alojz Lotrič in Vinko Beznik. Tretji pipar živi na Koprivniku. To je Jože Stare, 33-letni pi-

par samouk, ki s precejšnjo bojznostjo gleda na bodočnost piparske obrti.

»K pokojnemu Bezniku sem hodil gledat, kako izdeluje pipe,« je začel pripovedovati Stare, »sicer pa sem samouk. Pipe izdelujem že 15 let. Izdelujem 40 vrst pip, 20 vrst cigaretnih ustnikov, okrasne škatle iz javorine, lovske in ribiške spominske znake, pa še kaj drugega po naročilu.«

Pipe izdeluje iz hrušovine. Za okrasitev pip uporablja biserno matico, za okovje srebrno pločevino, ustnik pa je lesen z ožganimi ornamentmi.

Ogledoval sem si pipe in jih vrtel v rokah, pri tem pa razmišljal, koliko dela je vloženo v vsako pipo.

»Pipo delam dva dni. Na vsaki pipi je za dva tisočaka starih dinarjev srebra. Piparji slabo zaslužijo, zato ne verjamem, da se bo še kdo odločil za to obrt. Menda sem najmlajši in zadnji poklicni pipar. Pipe ne gredo več dobro v promet. Gorjuške pipe so sicer znane, vendar v zadnjem času zanje ni reklame.«

Jože se je hudoval, ker uvažamo tovarniške pipe, domačo obrt pa podcenjujemo.

Ali bo Jože res zadnji romantik iz generacije Gorjuških pripravilcev? J. Vidic

Prodaj

Prodaj KAMIN z dvema sedežema, rabljen divan, KAVC in OMARO. Simun c, Zupančičeva 30, Kranj 2660

Gasilsko društvo Hlebce proda gasilski vprežni GUMIVOZ-platen, primeren tudi za ostale prevoze. Prednost pri nakupu imajo gasilska društva. Ogled v gasilskem domu Hlebce 2751

Prodaj 6 mesecev brejo TELICO ali zamenjam za BIKKA. Pšenična polica 7, Cerklje 2752

Prodaj KRAVO ali TELICO po 8 mesecev breji. Glinje 12, Cerklje 2753

Prodaj košnjo SENA. Zalog 24, Cerklje 2754

Prodaj stoječe SENO. Zg. Brnik 4 2755

Prodaj 6 tednov stare PRASICKE. Glinje 4, Cerklje 2756

Prodaj KRAVO, ki bo v kratkem teletila. Bašelj 33, Preddvor 2757

Prodaj POLKAVC. Brodar. Kranj, Oldhamska 1/1 2758

Prodaj stoječo TRAVO. Poženik 36, Cerklje 2759

Prodaj KRAVO, 8 mesecev brejo, dobra mlekarica. Korkrica 54, Kranj 2760

Prodaj 5 novih NAPAJALNIKOV alfa — laval za goved in motorno SLAMOREZNICO z vgrajenim malim puhalnikom. Naslov v oglašnem oddelku 2761

Poceni prodaj levi vzdiljiv STEDILNIK in zidno macesnovo OMARO. Sr. Bela 17, Preddvor 2762

Prodaj zazidljivo PARCELO z dokumentacijo na lepem kraju Gorenjske. Voda na parceli in nekaj gradbenega MATERIALA. Informacije dobite pri pismonoši v Smledniku 2763

Prodaj malo rabljeno KOSILNICO gutbrot, primerna za vsak teren. Hudol, Tržič 2764

Dobro ohranjeno motorno SLAMOREZNICO prodaj. Rupa 21, Kranj 2776

Poceni prodaj dobro ohranjeno SPALNICO. Poizve se v trgovini Astra Kranj (Pavšič) 2777

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroska cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, maoločasna in naročniška služba 22-152 — Naročnična: letna 32, polletna 16 N din, cena za eno številko 0,50 N din. Mali oglasi: beseda 1 N din, naročniki imajo 10 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Motorna vozila

Ugodno prodaj NSU-primno 175 ccm, tudi na obroke. Zibert, Posavec 30, Podnart 2716

Prodaj skoraj nov tomos TRICIKEL ali PRIKOLICO. Gregorčičeva 7, Jesenice 2765

Prodaj FIAT 1300, letnik 1965, Krener Miloš, Vodopivčeva 12, Kranj 2766

Prodaj MOPED T-12. Hišnik os. šole Skofja Loka 2767

Ugodno prodaj FIAT 750. Informacije dobite po telefonu 70-101 2768

Zaposlitve

KUHARJA-ico za poletno sezono sprejemem. Plača 4500 do 5000 šilingov, stanovanje in oskrba. Gasthaus »TRINK« Am Faakersse, post Drobolach, Avstrija 2769

Iščem pridno DEKLE za pospravljanje tujskih sob. Zeleška 9, Bled 2770

Iščem delavko ali upokojenko za varstvo dveh otrok po 6 ur dnevno — dva tedna dopoldan 1 teden popoldan. Dam hrano in stanovanje ali plačam. Telefon 21-647 2771

Dvočlanska družina išče pridno pošteno DEKLE nad 20 let, ljubiteljico psov, za gospodinjska dela (brez kuhanja) v enostanovanjski hiši. Zaželeno delno znanje nemščine. Nastop službe od 1.—15. septembra 1969. Plača 400 šv. Frankov. Frau Maria Schlenk, C. F. Mayerstrasse 30, Kilchberg 8802, Svica 2778

UCENCA (moški) z dobrim spričevalom sprejme prodajalna PEKO, Skofja Loka 2772

Stanovanja

Opremljeno SOBO oddam dvema fantoma. Kranj, Kovarčičeva 7 2773

Izgubljeno

30. 5. sem pozabila na avtobusni postaji Kranj rjavo JOPICO. Najditelja prosim, da jo odda proti nagradi Dorfarje 33, Zabnica 2774

Preključujem naročilnico št. 280 Kr. opekarne Kranj na ime Mohar Stane Kranj, za neveljavno 2775

KMETIJSKO ZIVILSKO KOMBINAT SKLADISCE KRANJ (bivš. Beksel)

obvešč

potrošnike krmil, da ima stalno na zalogi razna krmila za:

- kokoši nesnice in piščance
- krave molznice in telata
- prašiče
- koruzo v zrnju, šrot, pšenico itd.

Cene zmerne
Dostava hitra

DELOVNA SKUPNOST STANOVANJSKEGA PODJETJA TRŽIČ**ponovno razpisuje PROSTO VODILNO DELOVNO MESTO direktorja**

Kandidat za razpisano delovno mesto mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

Imeti mora:

- visoko strokovno izobrazbo gradbene ali ekonomske stroke ter najmanj dve leti prakse na vodilnih delovnih mestih;
- višjo strokovno izobrazbo gradbene ali ekonomske stroke z najmanj petletno prakso na vodilnih delovnih mestih.

Poleg pismene ponudbe mora kandidat predložiti tudi dokazila o strokovni izobrazbi, opis vseh doseženih zaposlitev ter kratek življenjepis.

Ponudbe pošljite na naslov:

Stanovanjsko podjetje Tržič, Cankarjeva 1, z oznako
Prijava na razpis.

Razpis bo zaključen osmi dan po objavi.

KMETOVALCIH

V soboto, 7. VI. 1969, ob 15. uri in v nedeljo, 8. VI. 1969, ob 9. uri bo v Kranju na Zlatem polju poleg vrtnarije Kmetijsko živilskega kombinata Kranj

prikaz oranja s plugi znamke

Tonutti

Orali bomo z enobrazdnim in dvobrazdnim (navadnim in obračalnim) plugom 10" in 12".

PLUGI BODO V PRODAJI PRI KMETIJSKO ZIVILSKEM KOMBINATU KRANJ.

Glasbena šola Kranj

razpisuje vpis

novih učencev za šolsko leto 1969/70 v oddelek za godala, pihala, trobila, klavir, solopetje, kitaro in klavirsko harmoniko.

Vpisovanje bo v ponedeljek, 9. junija 1969, ob 9. in ob 18. uri na Glasbeni šoli v Kranju, in ob 17. uri na osnovni šoli v Senčurju; v torek 10. junija 1969, ob 12. uri na osnovni šoli v Cerkljah in ob 17. uri na osnovni šoli v Preddvoru.

Podrobnosti o vpisu so razvidne iz objave na šolski oglašni deski. Ravnateljstvo.

V NEKAJ STAVKIH

JERANOVO — Podjetje za distribucijo električne energije »Elektro Ljubljana« bo letos postavilo dve novi transformatorski postaji v Sadni drevnici v Tunjicah in na Jeranovem, kjer je že zelo slaba električna napetost. Vaščani Jeranovega sedaj skoraj ne morejo gledati televizijskega sporeda, pa tudi uporaba gospodinjskih strojev je večkrat nemogoča. Predvidevajo, da jim bo svetlejša luč zasvetila že letos.

KAMNIK — Kamniške gospodinjice so po nakupovanjih večkrat kaj neprijetno presenečene. Če v trgovinah kupijo mleko v tetrapaku, se jim doma v loncu zasiri. Ta neprijetnost je v poleinem času še pogostejša. Za to nepravilnost so krive tako Ljubljanske mlekarne, ki mesto oskrbujejo z mlekom, kot tudi trgovina, ki mleka ne shranjuje v hladilnih omarah. Kamniške gospodinjice pa se jezijo, saj je dobra žlica sirotke, kolikor jo ostane od litra mleka, le predraga.

KOMENDA — Kmetijski institut iz Ljubljane ima vsako leto na poljih Agrokombinata Emona posejan semenski krompir. Letos ga imajo zasejanega na južni strani ceste od Komende do Lahovč kar na 12 hektarih. Za krompir na poljih skrbita dva kmetijska tehnika in sedem žensk, ki krompir okopavajo in odstranjujejo plevel. Na njivah imajo letos zasajenih okoli 200 vrst krompirja, ki ga bodo začeli izkopavati že v začetku julija.

KRANJ — Posebnost Kranja je vsekakor že star vodovodni stolp zahodno od mostu čez Kokro na Primskovo. Nekdo je bila to najvišja zgradba v mestu, po vojni pa ga je prerasel poslovno-stanovanjski nebotičnik. Vodovodni stolp sedaj delavci SGP Projekta Kranj obnavljajo, ker je bil strop nad rezervoarjem že dotrajan.

KRIZ — Ob košnji je bilo včasih treba veliko koscev in grabljic, zlasti še, če so bili travniki veliki. Na travnikih Agrokombinata Emona, ki so med Križem in Jaršami, so prejšnji teden začeli kositi deteljo in visoko travo. Ker so travniki popolnoma v ravnini, ne potrebujejo nobene kose in tudi grabelj ne. Kosili so s kosilnicami, sušili z obračalniki, nakladali s sesalcem in sproti spravljali seno v bale. Posušeno seno vozijo v velika odprta zbirališča, ki so blizu Mengša.

TOPOLE — Ze od leta 1935 imajo pri Mejačevih veliko vetrnico, ki črpa vodo iz zemlje in jo nato zbira v velikem rezervoarju pod stolpom te črpalke na veter. Postavil jo je Anton Vahta, idejo zanjo pa je dobil na Nizozemskem. Vetrnico je dobil v Polzeli, ker pa je bil izučen ključavničar, je sam nadomestil manjkajoče dele. Hotel je, da bi vetrnica črpala vodo za celo vas, vendar so bili vaščani preveč nezavestni do te novosti in so še naprej hodili po vodo v star vaški vodnjak. Ta še danes stoji, vendar ga nihče več ne uporablja, ker imajo v vas že speljan vodovod. Omenjena vetrnica pri Mejačevih v Topolah je najbrž edina te vrste na Gorenjskem.

O delu društva upokojencev v Železnikih

Društvo upokojencev Železniki zajema celotno območje Selske doline in šteje 614 članov. Prav sedaj potekajo priprave na njihov redni letni občni zbor, ki bo 5. junija ob 9. uri v domu TVD Partizan Železniki.

Podpredsednik društva tov. Franc Tolar, nam je v zvezi s pripravami na občni zbor povedal naslednje:

»Upravni odbor si je zadal nalogo, da v letu 1969 vsaj delno preuredi poslovne prostore našega društva. Del sredstev za to že imamo (pobrana članarina), za ostalo pa bomo najeli dolgoročni kredit pri občinskem odboru društva upokojencev Šk. Loka. Na občni zbor bomo povabili tudi predstavnike komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Kranj, ki

bo udeležencem razlagal nove predpise o pokojninskem zavarovanju.

Na zadnjih sejah smo se večkrat dogovarjali o akcijah, ki naj bi jih društvo organiziralo in sklenili, da bomo vsaj enkrat letno obiskali tiste člane — upokojence, ki so zaradi starosti ali bolezni priklenjeni na posteljo. Poklonili jim bomo skromna darila.

Tov. Tolar je še povedal, da učenci osnovne šole Železniki pripravljajo kratek kulturni program, ki ga bodo izvedli na upokojenskem občnem zboru. To je vsekakor dokaz, da mladi ne pozabljajo na tiste, ki so poskrbeli — bodisi z udeležbo v NOB ali pa z dolgoletnim delom — za boljše in lepše življenje kasnejših generacij.

Tone Sedej

Nesreče zadnjih dni

V križišču ceste Stana Zagarja in Gregorčičeve ulice v Kranju je v petek, 30. maja, dopoldne nenadoma pritekla na cesto 8-letna Erika Logar iz ulice Moša Pi-jade 38. Otrok je pritekkel prav pred avtomobil, ki ga je vozil Alojz Ovsenik iz Kranja. Hudo ranjeno deklico so odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Na cesti tretjega reda v Podgori je v nedeljo, 1. junija, ob eni uri ponoči voznik poltovornega avtomobila Franc Šuštaršič iz Medvod zapeljal s ceste. Vozilo se je prevrnilo. Pri tem sta bila voznik in sopotnik Branko Kosec huje ranjena. Lažje so bili ranjeni še štirje potniki. Škode na avtomobilu je za 6000 N din.

Na Partizanski cesti v Kranju je v nedeljo popoldne voznik motornega kolesa Ivan Pagon iz Kra-

nja trčil v stoječi osebni avtomobil, lastnik Anton Belančič iz Kranja. Voznik motornega kolesa je bil pri tem huje ranjen. Škode je za okoli 500 N dinarjev.

Istega dne zvečer je v Britofu voznik osebne avtomobila Milan Batič zadel dve leti starega Krajačiča, ki je nenadoma pritekkel pred avtomobil. Otrok je bil hudo ranjen.

V ponedeljek, 2. junija, zjutraj je na cesti med Potoki in Koroško Belo zavozil s ceste voznik osebne avtomobila Franc Pintar iz Brega pri Zirovnici. Nesreča se je pripetila zaradi neprimerne hitrosti na mokri cesti. Voznik je bil ranjen, škode na avtomobilu pa je za 10.000 N din.

Na poljski poti med Bregom in cesto prvega reda pri Kranju je v ponedeljek voznik neregistriranega traktorja Viktor Breznik iz Žabnice

zavozil v nasproti vozeči vojaški kamion. Voznik traktorja je bil laže ranjen, škode na vozilih pa je za 15.000 N din.

L. M.

Medved v Breznici

V Breznici nad Škofjo Loko se je pojavil medved. Razbil je čebelnjak in pojedel iz njega med. Škofjeloska lovsko družina je o tem obveščena.

Kronika

Kino

Kranj CENTER

4. junija franc. barv. film BLEDELICNI UBIJALEC ob 16. in 20. uri, italij.-špan. barv. CS film ADIJO, TEXAS ob 18. uri

5. junija amer. barv. SC film RUSI PRIHAJAJO, RUSI PRIHAJAJO ob 17. in 19.30.

6. junija amer. barv. CS film RUSI PRIHAJAJO, RUSI PRIHAJAJO ob 17. in 19.30.

Kranj STORZIC

4. junija franc. barv. film SMER SANTA COSTA ob 17. in 19. uri

5. junija italij.-špan. barv. CS film ADIJO TEXAS ob 17. uri

Tržič

4. junija japon. silm ONI-BABA ob 18. in 20. uri — mladini pod 16 let neprimeran

6. junija amer. barv. film DESET ZAPOVEDI, II, DEL ob 16. uri, angl. barv. film DR. SYN ALI STRASILO ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

4. junija amer. barv. CS film RUSI PRIHAJAJO, RUSI PRIHAJAJO ob 17.30 in 20. uri

Kamnik DUPLICA

4. junija amer. film GOLA

KONICA ob 19. uri
5. junija amer. film GOLA
KONICA ob 20. uri

Radovljica

4. junija amer. film NOC IGUANE ob 18. in 20. uri

5. junija amer. barv. film HONDA IN APACI ob 18. uri, italij. barv. film MADE IN ITALY ob 20. uri

6. junija amer. barv. film HONDA IN APACI ob 20. uri

Bled

4. junija švedski barv. film LJUBEZEN ELVIRE MADINGAN ob 18. in 20.30.

5. junija švedski barv. film LJUBEZEN ELVIRE MADINGAN ob 18. in 20.30.

6. junija amer. barv. film MASCEVALEC IZ RIM ROCA ob 18. in 20.30.

Škofja Loka SORA

4. junija amer. barv. CS film MOZ, KI NI ZNAL LJUBITI ob 17.30 in 20. uri

5. junija amer. barv. CS film POTOVANJE V DVOJE ob 20. uri

6. junija amer. barv. CS film POTOVANJE V DVOJE ob 18. in 20. uri

Jesenice RADIO

4. junija amer. barv. CS film BOSONOVA V PARKU

Jesenice PLAVZ

4. junija amer. barv. film MARNI

5.-6. junija amer. barv. CS film PIRATI IZ MOONFLEETA

Zirovnica

4. junija amer. film TAZAN IN NJEGOV SIN

Dovje - Mojstrana

5. junija amer. film TAZAN IN NJEGOV SIN

Kranjska gora

5. junija amer. barv. CS film BOSONOVA V PARKU

Sporočamo žalostno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je podlegel ranam prometne nesreče v 58. letu starosti moj dragi mož, brat, stric in svak

Stane Dernič upokojenec

Pogreb dragega in nepozabnega bo v sredo, 4. 6. 1969, ob 17. uri izpred hiše žalosti Prešernova 19 na pokopališču v Radovljici.

Zalujoči: žena Minka, bratje, sestre in drugo sorodstvo

Radovljica, Podnart, Stražišče, Koper, dne 2. 6. 1969

Zahvala

Ob tragični izgubi našega nepozabnega sina, brata, bratranca, nečaka, strica in svaka

Janeza Gregočiča šoferja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nas spremili na zadnji poti, darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Posebna hvala tov. Dolinšku in pevcem šole Lucijana Seljaka, podjetju Avto Kočevje, družinam: Dagarin, Čampa, Velikotaja in Gregorčič. Hvala tudi g. župniku in vsem, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih.

Zalujoči: mama, sestre: Boža z družino, Malči, Cvetka, brata: Stefan z družino, Žudi in drugo sorodstvo

Obisk pri naših telesnovzgojnih organizacijah

Kaj je z ženskim rokometom na Golniku?

Pred dnevi nas je presenetila novica, da je izstopila iz ljubljanske coneske rokometne lige ženska ekipa Storžiča iz Golnika. Zanimalo nas je, kaj je vzrok za ta ukrep. Iz razgovora s članom upravnega odbora društva tovarišem Strukljem smo izvedeli, da uprava društva uradno ni odjavila ekipe od tekmovanja. Tekmovalna komisija v Ljubljani je namreč prejela le odpoved, ki jo je poslala dolgoletna igralka ženske ekipe Storžiča. S tekmovanjem bodo namreč še nadaljevali, čeprav so sedaj ekipo zapustile kar štiri igralke, ki so bile steber moštva. V ekipo bodo vključili nekaj mlajših igralok, tako da se bo ženska ekipa že prihodnje leto spet lahko potegovala za prvo mesto.

Velik problem v razvoju rokometa na Golniku vsekakor predstavlja igrišče. Ze več let imajo v načrtu, da bodo asfaltirali že dotrajano lešnato igrišče. Ta želja se jim bo po vsej priliki že letos izpolnila, ko bodo na Golniku praznovali 15-letnico rokometa. V vsem tem razdobju pa je dosegla največji uspeh ženska ekipa, ki je lani tekmovala v republiški ligi.

Sicer pa se je športno življenje na Golniku v zadnjih letih zelo razmahnilo. Poleg rokometa gojijo še namizni tenis, kjer so prav v minuli sezoni dosegli najlepši uspeh. Aktivni pa so še v šahu, badmintonu in smučanju.

J. Kuhar

Pionirsko prvenstvo Gorenjske v nogometu končano

Triglav pred Jesenicami

S finalnima tekmama v Kranju je bilo v nedeljo končano letošnje pionirsko prvenstvo Gorenjske v nogometu. V letošnjem tekmovanju je nastopalo v dveh skupinah 14 ekip. V finalnem srečanju za novega prvaka je kranjski Triglav šele po streljanju enajstmetrovke s 3:2 premagal mlade igralce z Jesenic. Naslov prvaka Gorenjske so

priporili naslednji igralci Triglava: Brezar, Klajič, Zagar, Flander, Sajovic, Radanović, Marak, Stagar, Jakovac, Zorč, Pajnič (Zumer).

V borbi za tretje mesto pa je Kranj odpravil Trboje s 4:1.

Končna vrstni red: 1. Triglav, 2. Jesenice, 3. Kranj, 4. Trboje.

P. Didić

Državni rekord Pristova

V finalnem tekmovanju za atletski pokal Jugoslavije je v nedeljo na centralnem stadionu v Ljubljani kranjski Triglav osvojil sedmo mesto. V tem zaključnem nastopu so sodelovali predstavniki 35 atletskih organizacij Jugoslavije. Prvo mesto so zasluženo osvojili mladinci celjskega Kladivarja.

Med posamezniki je Triglavu Bogdanu Pristovu uspel veliki met. Poleg pomembne zmage je v metu kladiva do-

segel tudi odlični rezultat 47,64 m, kar je 12 cm boljše od starega slovenskega in jugoslovanskega rekorda za mladince. Tudi drugi metalec Triglava Lapanja je dosegel zelo dober rezultat 42,48 m in s tem 6. mesto.

Zvonko Napast je zasedel 5. mesto v metu diska (36,43 metra), Ivan Krumpak je bil drugi v skoku s palico (340), štafeta Triglava 4 × 100 m pa je zasedla 8. mesto (47,2).

M. Kuralt

Novice iz strelstva

Reprezentanca Kranja je v nedeljo nastopila v Celovcu, kjer se je pomerila z mestno reprezentanco Celovca v streljanju z račno puško in zračno pištolo. V tekmovanju z račno puško so zmagali Kranjčani z 2713:2135 krogi. V dvoboju z zračno pištolo pa so bili uspešni domačini z rezultatom 1025:1020 krogi. Na strelskem dvoboju reprezentanca Slovenije in av-

strijske Stajerske sta se odlikovala Kranjčana Peternel in Pozenel. Prvi je dosegel nov državni rekord s pištolo velikega kalibra z rezultatom 579 krogov. Zmagal pa je tudi v streljanju s hitrostrelna pištolo, medtem ko je bil drugi s pištolo proste izbire. Pozenel pa je zasedel drugo mesto v streljanju s pištolo velikega kalibra.

B. Malovrh

Šport v kratkem

NOGOMET — V prvi republiški ligi je Triglav na domačem igrišču izgubil z 0:1 (0:0) s kandidatom za prvo mesto mariborskim Železničarjem. V zahodni conski ligi pa so gorenjski predstavniki igrali takole: LTH : Izola 1:1 (1:1), Tabor : Kranj 4:4 (2:3), Kamnik : Sava 1:1 (0:1). Torej polovičen uspeh gorenjskih ligašev v minulnem kolu v republiških ligah.

ROKOMET — Rokometaši Tržiča iz kola v kolo slabše igrajo. Tokrat so doma izgubili z 10:13 s kandidatom za izpad iz lige — Ribnico. V ženski ligi pa so poskrbele za presenečenje rokometošice Kranja, ki so zmagale v Piranu z 11:8. Če bodo Kranjčanke v naslednjih dveh kolih osvojile tri točke, bodo zanesljivo ostale v republiški ligi. V nedeljo se srečajo doma z zadnjim na lestvici — Koprom, v zadnjem kolu pa bo padla odločitev, ko se bodo v Hrastniku pomerile z neposrednim tekmeccem za izpad iz lige — Steklarjem. Leto ima sedaj še točko prednosti.

Selca pa so v tem kolu doživele poraz v igri s Slovonom s 13:15. Kljub vsemu pa bodo bo koncu prvenstva pristale na odličnem drugem mestu.

ODBOJKA — V drugi zvezni ligi so Jesenice izgubile z Metalcem 1:3 in so trenutno na tretjem mestu. V ženski republiški ligi pa so Jeseničanke premagale Kamnik s 3:1 in se tako utrdile na vrhu tabele. V moški republiški ligi je Kamnik premagal Brastovčev s 3:1 in je trenutno v sredini lestvice.

KOSARKA — V republiški ligi so gorenjski predstavniki dosegli naslednje rezultate: moški — Kroj : Triglav 70:77 (to je že četrta zaporedna zmaga Kranjčanov). Triglav je trenutno na petem mestu, Kroj na osmem in Jesenice na devetem mestu. V ženski ligi pa so Jeseničanke premagale Slovan z 72:35, Kroj pa Konus s 64:31. V vodstvu so Jesenice, Kroj pa je na petem mestu.

Mohorič in Balderman v mladi reprezentanci Jugoslavije

Za Sorlijem in Velikano, ki sta nedavno branila barve mladinske vaterpolske reprezentance Jugoslavije, sta bila sedaj poklicana na skupne priprave državne reprezentance mladincev do 21 let starosti še Kranjčana Viktor Mohorič in Tomo Balderman. Reprezentanca trenira že nekaj dni v Krškem in bo 7. in 8. junija nastopila na turnirju na Nizozemskem.

P. D.

Kegljači Triglava so na pravkar minulem državnem prvenstvu osvojili odlično drugo mesto. Z leve proti desni: Jereb, Česen, Bregar, Martelanc, Ropret, Kordež; sedijo: Rogelj, Ambrožič, sekretar Stane Rebolj in Turk.

Triglav drugi, Jesenice pete

Pričakovanja se niso izpolnila. Kegljači Triglava so namreč osvojili na letošnjem državnem prvenstvu v Zagrebu »samoo« drugo mesto. Naslov prvaka je osvojil zagrebški Medveščak. Čeprav so v Zagreb odpotovali brez Martelanca, so Kranjčani upravičeno računali na prvo mesto. Njihova želja pa bi se jim povsem lahko izpolnila, če ne bi zelo slabo zaigral Lojze Kordež, ki je v obeh nastopih dosegel rezultat, daleč izpod svojih zmoglosti. Pohvaliti pa velja reprezentanta Turka, zelo dobro pa sta zaigrala še Česen in Ambrožič.

Zelo lep uspeh pa so dosegli tudi kegljači Jesenic, ki so zasedli peto mesto.

Kegljači Triglava so na tem prvenstvu dosegli naslednje rezultate: Turk 1830 (943 + 887), Česen 1804 (898 + 906), Ambrožič 1779 (913 + 866), Bregar 1720 (874 + 846), Jereb 1690 (866 + 824), Kordež 1649 (842 + 807).

P. Didić

Atletske vesti

● V sklopu finalnega tekmovanja za Atletski šolski pokal Slovenije so se na stadionu v Celju pomerili za naslov najhitrejšega pionirja zmagovalci področnih tekmovanj. Zmagal je Zigon (Sempeter pri Gorici), gorenjski predstavnik Legat (osn. šola Zirovnica) pa je z zelo dobrim rezultatom 7,4 zasedel tretje mesto.

Na istem tekmovanju je Darinka Hribar (OS Simon Jenko Kranj) zmagala pri skoku v daljino z osebnim rekordom 5,11 m.

● Na odprtem dvoboju ekip mlajših mladincev ljubljanske Olimpije in Triglava so na stadionu v Kranju zmagali gostje z rezultatom 54:36. Izven konkurence so startali tudi tekmovalci Jesenic in Slovana (Ljubljana). Nekaj rezultatov: mlajši mladinci — 100 m: Lojk (Tr) 11,4; 300 m: Lojk (Tr) 37,5; 1000 m: Gartner (Tr) 2:44,4, Koblar (Jes) 2:46,4; višina: M. Prezelj (Tr) 165; daljina: Jereb (Ol) 5,99, Osovnikar (Tr) 5,76, Cufar (Jes) 5,76; disk: Lakota (Jes) 38,73; krogla: Stajnar (Sl) 11,41, Grilj (Tr) 9,41; kopje: Solar (Ol) 50,78, Klinar (Jes) 42,47; 4 × 100 m: Olimpija 46,4, Triglav 49,2.

Mlajše mladinke — 80 m ovire: Kavčič (Tr) 15,2; 60 m: Kavčič (Tr) 8,6; 100 m: Trošt (Sl) 15,2, Puhar in Kavčič (obe Tr) 15,3; 400 m: Vidic (Jes) 1:06,8; višina: Purger (Jes) 135, Grum (Tr) 130; da-

Ijina: Kavčič (Tr) 4,18, Ozim (Tr) 4,17; krogla: Ostanek (Ol) 10,55, Papler (Tr) 8,91, Miščević (Tr) 8,73; 4 × 100 metrov: Slovan 59,1, Triglav 59,6.

Pionirji — 60 m: Novak 9,3, I. Krstič 9,6, Bohinc (vsi Tr) 9,7; 4 × 100 m: Triglav 65,6.

M. Kuralt

Četrta ekipa boljša od prve

Na kegljaškem prvenstvu Slovenije za starejši članje je presenetila četrta ekipa kranjskega Triglava, ki je osvojila drugo mesto za ljubljanskim Gradisom. Prva ekipa Triglava pa je bila šele peta. Jesenice pa so osvojile četrto mesto. Šesto mesto pa je pripadlo Triglavu III, na deveto mesto pa se je uvrstila ekipa na novo ustanovljenega kluba Elektro-Kranj.

Med posamezniki je naslov prvaka osvojil Martinšek iz Ljubljane, odlično pa so se uvrstili tudi Gorenjci, Kranjskogorčan Magušar je zasedel tretje mesto, 4. je bil Cenčič (Triglav), 5. Potušek (Triglav), 7. Cufar (Jesenice), 9. Boncelj (Elektro), 10. Šegula (Triglav).

J. J.

Jelena Zic in Vinko Dežman tule še nista poročena. Kdo bi vedel, kakšni občutki ta hip prevevajo slovenski par 69? Kljub temu, da so njunemu samskemu stanu štete minute, nista videti ravno žalostna. — Foto: F. Perdan

Ansambel Lojzeta Slaka je imel med sprevodom po ljubljanskih ulicah, zlasti pa kasneje v dvorani Tivoli, glavno besedo. Neumorni fantje so ves dan ogrevali srca in noge srečnih mladoporočencev ter razposajenih svatov. — Foto: F. Perdan

Usodni »da« je že izrečen. Jelena in Vinko Dežman si pravkar natkata prstane. In tudi švedski par Barbro Sardal ter Bertil Svensson je očitno srečen. Vsem štirim želimo, da bi takšni ostali vse življenje. — Foto: F. Perdan

Kmečka ohcet 69 Vsa Ljubljana je pospremila pare na magistrat

Med ljudmi je završalo. »Ze gredo!« so vzklikali nekateri gledalci ob Titovi cesti in besedici sta kot blisk preleteli množico ter narasli v zamolko, viharju podobno bučanje. Pisana kolona svatov in muzikantov, narodnih noš in okrašenih konjskih vpreg — toliko jih dolesj v Ljubljani še nismo videli — se je raz-

potegnila v dobra dva kilometra dolgo kolono. Ljudje na pločnikih so vzklikali in mahali, pozdravljajoč Gorenjce in Dolenjce, Stajerce, Notranjce in Primorce, Slake ter druge ansamble, postavne jezdece in plesoče skupine. Ko je mimo vozila povorka z nevestami, z dvanajstimi brhkinimi dekletki, namenjenimi

Kmečka ohcet brez štirinožca? Ne to pa ne! Ampak precej vode je že preteklo, od časov, ko so bile krave na ljubljanskih ulicah še vsakdanja stvar. Morda prav zato sta dobrodušna žival in njegov gospodar med gledalci vzbujala veliko pozornost. — Foto: F. Perdan

na magistrat, so se tisočeri glasovi zlili v en sam samcat pozdravni vzklik. 80.000 Ljubljancev je pospremilo mlade pare, ki so se jim iztekale zadnje minute samskega življenja.

Sranga na Trgu revolucije in skupina širokoplečih fantov ob njej sta bodoče zakonske može drago stali. Starešina Tone Kozlevčar in njegovi varovanci so segli v žepo ter privlekli na dan za celo premoženje, »ta zelenih« — a še je komaj zadoščalo. Potlej sta se skupinici le pogodili in z zdravico potrdili sklenjeno kupeljo. Povorka svatov je odšla naprej.

Malo po dvanajsti uri je v avli ljubljanskega magistrata štirindvajset smehljajočih se ust izreklo usodni »da« in s tem spodneslo noge svojemu »ledik« stanu. Sledili so poljubni, čestitke, slišati je bilo tudi pokanje, ko so spretno roke odpirale steklenice šampanjca, hoteč nazdraviti novope-

čenim zakoncem. Kmalu zatem se je vsa dolga povorka pisanih svetov spet premaknila, hiteč skozi sprevod radovednežev proti dvorani Tivoli. In tam šele so svatje ob dobri jedači in kapljici, ob zabavnem programu, ki je trajal tja do poznih večernih ur, dali duška svojemu veselju. Ne, takšne ohceti pri nas še ni bilo (-lg).

